

**II. HELYZETÉRTÉKELÉS ÉS INTÉZMÉNYI STRATÉGIA,
VEZETŐI PROGRAM ÉS MUNKATERV-ELŐZETES
(PÁRIZSI MAGYAR INTÉZET (COLLEGIUM HUNGARICUM))**

Abrudbányay Zoltán

Budapest

2005

TARTALOM

II. HELYZETÉRTÉKELÉS, INTÉZMÉNYI STRATÉGIA, VEZETŐI PROGRAM ÉS MUNKATERV

(45 számozott oldalon 8 oldal melléklettel)

TARTALOM	2
HELYZETÉRTÉKELÉS ÉS INTÉZMÉNYI STRATÉGIA	4
Bevezető	4
A Párizsi Magyar Intézet helyzete és működése	7
A francia-magyar kapcsolatok múltja: történelem	7
A francia-magyar kapcsolatok múltja: kultúra	9
A francia-magyar kapcsolatok jelene: diplomácia, gazdaság, K+F	10
A francia-magyar kapcsolatok jelene: kulturális híd	12
A Párizsi Magyar Intézet	14
A Párizsi Magyar Intézet programjai, működése	16
<i>Programszerkezet</i>	18
<i>Műfajok</i>	22
<i>Aktualitás</i>	22
<i>Közreműködők</i>	22
<i>Külső és belső helyszínek</i>	22
<i>Egyéb</i>	23
Belső feltételek	23
Összefoglalás	25
Intézményi stratégia	26
Alapvetés	26
Jövőkép és misszió	27
Stratégiai cél	27
A megvalósítás stratégiája: a kevesebb több	28
A közreműködők kiválasztása terén követendő stratégia	28
A színpadi programok műsorválasztása terén követendő stratégia	28
A jövő építése	29
A programok aránya, programtervezés	29
Potenciális közönség, célközönség	29
Reklám, promóció, médiakapcsolat	30

VEZETŐI PROGRAM ÉS MUNKATERV-ELŐZETES	31
Vezetői program (2006-2010)	31
Kulturális jelenlét	31
Média és kulturális kapcsolatok, digitális adattár, promóció	33
Működési feltételek	34
Személyi háttér	34
Pénzügyi háttér	34
Programok	34
Rendezvény/esemény a PMI épületében : tudomány, irodalom, beszélgetés	35
A hangversenyek a PMI épületében	35
Tánc(művészet)	36
Színház	36
Kiállítás (képzőművészet, iparművészet, fotó, vizuális installáció) a PMI épületében	37
Film(vetítés) a PMI épületében	38
Nyelvápolás, oktatás	38
Folklór (népzene, néptánc, népművészet) a PMI épületében	38
Külső helyszínen zajló rendezvények	39
Összefoglalás	40
Munkaterv-előzetes	41
Az első szakasz	42
Kiutazás előtti kapcsolatfelvétel	42
2006. év végéig helyszínen végzendő teendők	44
A második és harmadik szakasz	44
MELLÉKLETEK	45
▪ A Párizsban kulturális intézet működtető országok listája	
▪ A Párizsi Magyar Intézet rendezvénytárában feltüntetett külső helyszínek	
▪ Francia online programajánlók, kulturális portálok	
▪ Fesztiválok (kortárs zene, film, komolyzene, tánc, színház, jazz, világzene, etno/folk)	
▪ Magyar szervezetej Franciaországban	

HELYZETÉRTÉKELÉS ÉS INTÉZMÉNYI STRATÉGIA

BEVEZETŐ

Párizsról nem lehet rajongás nélkül beszélni. A Párizsba látogatók a visszatérés vágyát hordozzák magukban, a hosszabb időt eltöltő szerencsések – egyetemisták, kutatók, művészek, mérnökök, orvosok – életre szóló élménnyel gazdagodnak.

Franciaország és Párizs könyvekből, műalkotások kapcsán és művészéletrajzokból ismert varázsa és jelentősége számomra is a posztgraduális képzés alatt vált valósággá. Nagy hatással volt rám, hogy a „*Liberté – Égalité – Fraternité*” és a „*République*” tankönyvekből ismert gondolkodóinak eszméit a mai mindennapi életben is jelenlévőnek érzékeltem. Az IRCAM művészet és tudomány határmezsgyéit elmosó zenei informatika¹ óráira készülve tapasztaltam meg, hogy milyen hatalmas erőfeszítéseket tesznek az oktatás/képzés terén az esélyegyenlőség biztosítása, valamint a nemzeti kultúra és az emberiség egyetemes kultúrkincsének közzététele érdekében. Oktatási intézményeket, múzeumokat, könyvtárakat, koncerttermeket és a kutatás-fejlesztés-dokumentálás-diffúzió funkciókat együttesen reprezentáló kulturális központokat² látogatva láttam, hogy Franciaország a felhalmozott kulturális/tudományos értékek mindenki számára való elérhetősége érdekében milyen következetesen lép az információs technológia legfrissebb eredményeinek alkalmazása, kutatása és terjesztése érdekében.³

Egy kicsi, de egyedi és nagy kulturális értékkel, hagyománnyal bíró országból, Magyarországról érkező muzsikusként jól eső érzés volt megismerni Franciaországnak a nyelv védelme és a kultúra expanziója érdekében megfogalmazott direktíváit. A francia nyelv és francia kultúra támogatását, erőteljes külföldi képviselőt érzékelve kezdtem el érdeklődni

¹ Cursus annuel d'informatique musicale á l'IRCAM (l'Institut de Recherche et Coordination Acoustique/Musique).

² Pl. Párizsban a Centre Pompidou, a Cité da la Musique, a Cité des Sciences et de l'Industrie de la Villette.

³ Európában Franciaország jelentős előnyre tett szert olyan területeken, mint a számítógép segítette oktatás –EAO (Enseignement Assisté par Ordinateur)– és az oktatási információtechnológia –TICE (Technologies de la l'Information et de la Communication pour l'Enseignement)–, valamint a digitális könyvtárak és elektronikus ügyintézés.

Ennek a tudásnak és tapasztalatnak a megosztásáról, valamint a nemzeti kulturális örökség megőrzéséről és a szélessávú infrastruktúra fejlesztéséről alig néhány hete, 2005. április 28-án tárgyalt francia delegáció az IHM-ben. Kovács Kálmán informatikai és hírközlési miniszter és Patrick Devedjian francia ipari miniszter megbeszélés célja „a magyar-francia kapcsolatok fejlesztése az informatika és hírközlés terén, együttműködési projektek beazonosítása. A találkozón az együttműködés fő területeit meghatározó tárcaközi együttműködési megállapodás aláírására is sor került, melynek célja többek között az informatikai biztonság, a nemzeti kulturális örökség megőrzése és digitalizálása és a szélessávú infrastruktúra fejlesztés francia tapasztalatainak magyarországi adaptálása.”

(Forrás: IHM: www.ihm.gov.hu/sajtoszoba/kozlemenyek/magyar_francia_egyuttmokodes.html .)

a magyar kultúra, a magyar a művészet és tudomány, és általában Magyarország franciaországi megjelenése iránt.⁴

1992-ben, 1993-ban és 1995-ben internetes anyagok még nem tetté lehetővé az érdeklődő számára az alapos információszerzést. A témában akkoriban a könyvtárakban, kutatóintézetekben elérhető anyagokból, párizsi ismerőseimtől, Franciaországban élő, magyar származású franciáktól, az újságokból és programfüzetekből tájékozódhattam. A franciák számára természetesen ismert volt *Liszt Ferenc, Bartók Béla, Kodály Zoltán, Eötvös Péter,*⁵ *Cziffra György, Kocsis Zoltán, Ránki Dezső,* a Liszt Ferenc Kamarazenekar, *Starker János, Sebestyén Márta,*⁶ *Vasarely, Moholy-Nagy László, Puskás Tivadar Nagy Imre, Fejtő Ferenc, Tardos Tibor, Ferdinandy György* neve, a Cannes-i Nagydíjas „Körhinta” (1995), és sokan hallottak a Párizsi Magyar Intézetről,⁷ ahol 1992-93-ban magam is számos eseményen vettem részt.

Utolsó franciaországi ösztöndíjaim és kiküldetésem (1995, 1999, 2001), és a Párizsi Magyar Intézet kulturális titkári állására beadott pályázatomban (1998) óta itthonról kísérem figyelemmel a magyar kultúra franciaországi progresszióját.

2005 nyarán, a Párizsi Magyar Intézet igazgatói pozíciójának megpályázásakor az interneten, a sajtóban és a köznyilvános pontokon elérhető anyagok gazdagsága és a hivatalos internet oldalak megbízhatósága lehetővé teszik, hogy bár a Párizsi Magyar Intézetben személyesen 2002-ben jártam utoljára,⁸ az Intézetről és a külső körülményekről az adatok jelentős részét beszerezsem. A francia-magyar kapcsolatokról a *Külügyminisztérium, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, az Informatikai és Hírközlési Minisztérium, a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, a Kulturális Intézetek Igazgatósága, a Ministère des Affaires étrangères, a Ministère de l'Education nationale, de l'Enseignement supérieur et de la*

⁴ A francia kultúra külföldi képviselőjének '90-es évek elején tapasztalt erőteljes tevékenysége napjainkban még akkor is jelentős, ha az utóbbi néhány évben a támogatásra fordítható összeg észrevehetően csökkent, és az ország néhány addigi prioritás terén anyagi okokból visszahúzódni kényszerült. Lásd: Djian, Jean-Michel: *Économisme ou volonté de «rayonnement»? La diplomatie culturelle de la France à vau-l'eau*, Le monde diplomatique, 2004. június, p.28. (Forrás: www.monde-diplomatique.fr/2004/06/DJIAN/11263).

⁵ Eötvös a párizsi Ensemble Intercontemporain vezetője is volt 10 éven át, 1992-ig.

⁶ A felsorolt művészek franciaországi ismertsége jelentős részben egy Párizsban élő magyar menedzser, a 2004 februárjában elhunyt *Erdős Tamás* érdeme, aki az elmúlt három évtizedben a párizsi Théâtre de la Ville előbb zenei, majd művészeti főtanácsadója volt. A 2001-es MAGYart franciaországi magyar kulturális évad idején Erdős Tamás hathatós támogatásának köszönhetően szerepelt több magyar együttes. Erdős Tamás több évtizedes, a művészeti életben végzett tevékenységéért 1989-ben megkapta a Francia Művészetekért Érdemrend Parancsnoki fokozatát. A magyar kulturális évadban nyújtott segítségéért elismeréseként Pro Cultura Hungarica kitüntetésben részesült.

(Forrás : Debrecen Online, www.debon.hu/index.php?news_more=true&id=27879&kateg=4 .)

⁷ Pályázatomban a Párizsi Magyar Intézet megjelölésére a PMI és az Intézet rövidítéseket használok.

⁸ Dr Csernus Sándor igazgató úrral a Magyar Állami Operaház művészeti titkáráként találkoztam 2001 májusában. A Rákóczi-évhez kapcsolódó és az Operaház anyagait is felvonultató kiállításról, illetve az Operaház Stúdiójába járó fiatal operaénekesek bemutatkozásának lehetőségéről beszéltünk.

Recherche, a *Ministère de la Culture et de la Communication* anyagaiból tájékozódtam. Párizs kulturális kínálatára vonatkozó összehasonlításához a francia online magazinokból szereztem. A PMI elmúlt négy évének programjait az Intézet honlapjának „Archívum” és „Sajtó” menüjében közöltekből ismerem.

„Tudja meg mindenki, hogy Veszprém városában attól az időtől fogva, amidőn Magyarországon a katolikus hit meggyökerezett, Isten kegyelméből a szabad művészeteket, amelyek kiváltképpen az isteni parancsokat világosabban megmagyarázzák, miként Párizsban, Franciaországban, a tanítók tudományának kitűnősége és a tanulók tömeges látogatása folytán egész Magyarország egyházai fölött a virágzó hírnév eddig egyre növekedő fénnel ragyogta be...”⁹

A PÁRIZSI MAGYAR INTÉZET HELYZETE ÉS MŰKÖDÉSE

A PMI működését meghatározó külső tényezők: a francia-magyar kapcsolatok, benne a történelmi és a kulturális kapcsolatok múltja és jelene. A múltra és jelenre, történelemre és kultúrára osztás pusztán a rendszerezés miatt elkerülhetetlen. Hozzá kell azonban tenni, hogy a jelzett kategóriák között egymásra hatás illetve összefüggés áll fenn, hogy a történelmi eseményeket a tágra értelmezett kulturális környezet, illetve a kulturális hatásokat a történelmi szöveg említése nélkül nem lehet tárgyalni. Így áll ez a magyar-francia kapcsolatokra is. Az először *III. Honorius* pápa rendeletének (1219), majd a kulturális és ideológiai áramlatok vonzásának engedelmessé magukat Párizsban képzett magyar diákok, művészek, a francia felvilágosodás irodalma, az 1956-os magyar forradalom emigráns írói, valamint politikai döntések, történelmi események járultak hozzá, illetve a XII. századtól kezdve az eszmék és a tudás hozzánk áramlása segítette a változások elindulását, az eljárás/gyakorlat átvételét, meghonosodását.¹⁰

A francia-magyar kapcsolatok múltja: történelem

Az elmúlt évezred közös történelmének legfontosabb pontjait a francia Külügyminisztérium a magyar-francia viszonyról honlapján közzétett értékelése két többszörösen bővített mondatban foglalja össze. Az Anjouk kora, a Rákóczi szabadságharc, az 1848-as Forradalom és Szabadságharc, valamint a Trianoni békekötés említése mellett az összefoglalás kiemeli az

⁹ Részlet IV. László király 1276. november 18-án kelt, a veszprémi káptalani iskoláról szóló okleveléből.

¹⁰ Hajnal István történész 1921-ben közzétett értekezésében (*Die Erneuerung des Schreibwesens. Ein Beitrag zur Schriftgeschichte*) kimutatta, hogy a XII. és XIII. század oklevélírói stílusában gyakorlatilag egy időben következtek be nagyobb változások Franciaországban, Németországban, Ausztriában és Magyarországon. Az újításokat szétszóró háló középpontjában a párizsi egyetem állt, Salzburg, Bécs, Esztergom voltak a „csomók”.

I. Világháborút lezáró események az addigi jó kapcsolatokat évtizedekre beárnyékoló hatását.¹¹

A szikár megfogalmazás ellenpontosításra csábít, de a történések és az események szereplőinek még csak vázlatos felidézése is messze meghaladná jelen pályázat kereteit. A csomópontok mennyiségében szerény, de a részletekben és közjátékokban gazdag eseményeket magyar és francia történészek és írók sora dolgozta fel.¹²

A francia-magyar kapcsolatok feltáratlan részeinek feldolgozása iránt napjaink fiatal kutatói is érdeklődnek.¹³

Ezt a munkát a magyar kulturális kormányzat Klébelberg ösztöndíjjal is segíti.

¹¹ „En dépit de quelques périodes de rapprochement (dynastie des Anjou, soutien de Louis XIV à la guerre d'indépendance menée par Ferenc Rakoczy) les relations entre la France et la Hongrie ont été assez distantes au fil de l'histoire du fait de l'occupation turque, puis de la domination des Habsbourg. La Révolution de 1848 a rapproché les deux pays, mais la signature en 1920 du Traité de Trianon, imputée par l'historiographie hongroise à Clemenceau et par lequel la Hongrie a été amputée des deux tiers de son territoire, a créé une blessure longue à refermer.”

(forrás: Ministère des Affaires Etrangères, www.diplomatie.gouv.fr/actu/articleTxt.asp?ART=43660)

¹² Néhány kiragadott példa:

Dümmert Dezső: Az Anjou-ház nyomában, Corvina, 2003.

Gabriel Asztrik: Magyarországi Jakab „eretneksége” a XIII. századi Franciaországban, Pécs, 1941.

Gabriel Asztrik: Magyar-francia királyi udvar középkori kapcsolatai, Pécs, 1944.

Zachar József: Bercesényi László, a Rákóczi-szabadságharc kapitánya, Franciaország marsallja, Vay Ádám Múzeum, Vaja (Folia Rákócziana sorozat)

Zachar József: Bercesényi László, a Rákóczi-szabadságharc kapitánya, Franciaország marsallja, Vay Ádám Múzeum, Vaja (Folia Rákócziana sorozat)

¹³ Néhány kiragadott cím az 1815-től a mai napi terjedő időszak francia-magyar történelmi vonatkozásait feldolgozó, illetve a magyar történelmet a franciák számára bemutató, lújabban megjelent munkák közül:

Bérenger, J.: Autriche-Hongrie de 1815 à 1918 (L'), Collection Cursus, 1998.

Horel, C.: Le voyage de Ferenc Pulszky à Paris en 1836, Moderní Djiny. Sborník k djinám 19. a 20. století, n°8, Historický ústav, Prague 2000, p.209-215.

Horel, C.: La révolution de 1848 dans l'empire d'Autriche, Les révolutions de 1848. L'Europe des images. Le printemps des peuples, Catalogue d'exposition, Assemblée Nationale, Paris, 1998, p.102-109.

Horel, C.: Lajos Kossuth et les projets de confédération danubienne en 1848-1849, Cahiers Balkaniques n°30, Paris, Inalco, 2000, p. 19-27.

Horel, C.: La Hongrie dans le XIXème siècle européen, Gyula Andrassy, Madeleine Ambrière (éd.) Dictionnaire du XIXème siècle européen, Paris, PUF, 1997.

Ablonczy B.: Francia diplomaták Magyarországon, 1920-1934, Századok, 2000. 5., 1149-1170. p.

Ablonczy B.: Trianon-legendák, In: Romsics Ignác (szerk.): Mítoszok, legendák, tévhitek a XX. századi magyar történelemtől, Budapest, 2002, Osiris, 132-161. p.

Ablonczy B.: „Barátunk ellensége” - Franciaország és a magyar-román viszony, 1920-1940. In: Bárdi Nándor-Fedinec Csilla (szerk.): Etnopolitika - A közösségi, magán- és nemzetközi érdekek viszonyrendszer Közép-Európában. Budapest, 2003, Teleki László Alapítvány, 85-98. p.

Horel, C.: La France et l'ère Gömbös 1932-1936, In: Fischer Ferenc-Majoros István-Vonyó József (szerk.): Magyarország a (nagy)hatalmak erőterében. Tanulmányok Ormos Mária 70. születésnapjára, Pécs, University Press, 2000, p. 271-285.

A francia-magyar kapcsolatok múltja: kultúra

A kulturális, tudományos és technológiai kapcsolatok múltjáról a Ministère des Affaires Etrangères a történelmet felvázoló részénél is szűkszavúbb értékelést közöl.¹⁴

Mi magyarok, akik a Sorbonne alapítása (1179) óta szerepelünk a hallgatók névsorában, akik elbukott ügyeink után a minket befogadó francia földre menekülünk, akik a Franciaországból induló szellemi áramlatokból, az *Encyclopédie*-ből, *Descartes*, *Diderot*, *Rousseau*, *Voltaire*, *Bérenger* műveiből táplálkoztunk, akik a *Révolutiont* és *Napoleont* féljük vagy csodáljuk, akik szellemi töltekezésért Pest-Budáról, Budapestről, Nagyváradról és Kaposvárról Párizsba megyünk, mi, a Párizst már 1179-ben példaként említő magyarok tudjuk, hogy az *Ady*, *József Attila*, *Illyés*, *Kosztolányi*, *Munkácsy*, *Rippl-Rónay*, és a Párizsban megtelepült *Brassai* és *Kertész* nevét felvillantó lista, különösen a XIX. és XX. század művészettörténete ismeretében milyen szegény.

Tény, hogy kulturális kapcsolataink mérlegén évszázadokon át a **francia oldal** volt a meghatározó, az eszmék és művek áramlása inkább egyirányú, az egymásra hatás nem jellemző. A Párizsba élményt gyűjteni, tapasztalni, tanulni, alkotni járt majd hazatért művészek végeláthatatlan sorából is felvilantható számtalan, a francia áramlatok hatását magán viselő vagy a Párizst megéneklő munka, alkotás, de a témából könyvtárat megtöltő szakirodalom és a memoárok tömegének vázlatos felsorolása is messze meghaladná jelen pályázat kereteit.

Ám amikor az áramlás **fordított irányú**, egy *Hell Miksa*, *Zács János Ferenc* majd *Koestler Arthur* adnak értéket a csillagászat tudományához, egy *Liszt Ferenc* népszerűsíti hangverseny körútjain *Berlioz*, *Meyerbeer*, *Gounod* műveit, *Puskás Tivadar* központjai a kontinensen Párizsban dolgoznak először (1879), tudásával Franciaországot is gazdagítja a hosszabb-rövidebb időre Párizsban megtelepedő *Zichy Mihály*, *Munkácsy*, *Rippl-Rónai*, *Tihanyi Lajos*, *Csáky József*, *Paál László*, *Jeges Ernő*, *Robert Capa*, *Brassai*, *Kertész*, *Faludy*, *Nagy Pál*, a későbbi Nobel-díjas *Elie Wiesel*, *Fejtő Ferenc*, *Cziffra György*, *André Szőts*, *Eötvös Péter* és még annyian. Akár az egy-egy időszakhoz, eseményhez köthető névsor (pl. magyar iparosok és feltalálók a párizsi világkiállításokon,¹⁵ Párizsban élő magyar művészek a XIX. század

¹⁴ Notre implantation culturelle en Hongrie est ancienne. La France a exercé une profonde attraction sur des générations d'artistes hongrois, poètes (Ady, Jozsef, Illyes), romanciers (Kosztolanyi), peintres (Munkassy, Rippl-Ronay) ou photographes (Brassaï, Kertes) (sic!).

¹⁵ Exposition Universelle (1867, 1878, 1889, 1900), Exposition Des Arts Décoratifs Modernes (1925), Exposition Internationale des Arts et Techniques dans la vie Moderne (1937).

második felében vagy az 1956 utáni emigráció irodalmi tevékenysége Franciaországban) felidézése is a fentihez hasonló, ide nem férő vállalkozás.

Annyit azonban érdemes megemlíteni, hogy a magyar emigráns irodalomról külön lexikon készült¹⁶, és hogy gazdag irodalomból kiemelkednek *Kont Ignác*¹⁷, *Gábrriel Asztrik*¹⁸, *Eckhardt Sándor*¹⁹, *Köpeczi Béla*, *Sőtér István*²⁰, *Ferdinandy Görgy*²¹, *Karátson André*²², *A. Szabó Márta* és *Ablonczy László*²³, *Bajomi Lázár Endre*²⁴ munkái. A *Kertész Imréről* 2003-ban írt cikkében *Fejtő Ferenc* külön kiemeli az író „Valaki más” című, akkor friss kötetének *Rimbaud* és *Montaigne* kölcsönzéseit.²⁵

A francia-magyar kapcsolatok jelene: diplomácia, gazdaság, K+F

A francia-magyar diplomáciai kapcsolatok utóbbi 15 évét hosszú időn keresztül nem látott élénkülés jellemzi. A változást mindkét fél - a Quai d'Orsay és Belgrád rakpart - honlapja aláhúzza, és pozitívan értékeli. Meglátásom szerint mindkét oldalon határozott politikai szándék mutatkozik az előtéttekkel terhelt időszakon való túllépésre, a tanulságok kölcsönös levonására, együttműködésre, közös pontok keresésére. Az államfői és kormányfői látogatások, külügyminiszteri, miniszteri találkozók, és a fontosabb kétoldalú egyezmények jelentős része ezt a **politikai szándékot** szolgálja. A legfelsőbb szintű látogatások során mindig szó esik a két nemzet ismételt közeledésének legfőbb területeként a gazdasági és tudományos, valamint a kulturális kapcsolatokról.

Az Európai Unióba történő belépésünk előkészülete idején Franciaország jelentős támogatást nyújtott: 1995-ben a Francia Kormány hozta létre a **Francia-Magyar Kezdeményezések**

¹⁶ összeállította Nagy Csaba, A–G, 1990; H–M, 1992.

¹⁷ Kont I.: Étude sur l'influence de la littérature française en Hongrie. Paris 1902, Ernest Le Roux. 509 p.

¹⁸ Gabriel A.: Magyar diákok és tanárok a középkori Párizsban Bp., 1938, ((Különnyomat a Philológia Közlöny 1938. évi 4-9. füzetből))

¹⁹ Eckhardt S.: A francia forradalom eszméi Magyarországon. Bp. [1924], Franklin-Társulat. 222 p

²⁰ „Sorsotok előre nézzétek”. A francia felvilágosodás és a magyar kultúra. Tanulmányok. (Szerk.: Köpeczi Béla, Sziklay László.) Bp. 1975, Akad. K. 447 p.

Eszmei és irodalmi találkozások. Tanulmányok a magyar-francia irodalmi kapcsolatok történetéből. (Szerk.: Köpeczi Béla, Sőtér István.) Bp. 1970, Akad. K. 571 p.

²¹ Ferdinandy Gy.: Magyar írók Párizsban, Vigília 1990. 8. sz. 607-611. [Az 1950-es évek végétől napjainkig].

²² Karátson A.: Le symbolisme en Hongrie: L'influence des poétiques françaises sur la poésie hongroise dans le premier quart du XXe siècle (monográfia), Presses Universitaires de France, Paris, 1969.

²³ Az „Állj fel” torony árnyékában, Magyarok francia földön, szerkesztette és a jegyzeteket írta: A. Szabó Magda és Ablonczy László, Új Horizont, Veszprém, 2003, 642 oldal.

²⁴ Montparnasse (1967), A Quartier Latin (1968), A szürrealizmus (1968), Anatole France világa, Arpadine, Kalandozások a magyar-francia kapcsolatok múltjában (1980), Az üstökös; Saint-Just és a francia forradalom regénye (1957). Párizs varázsa (1971), Párizs nem ereszt el (1975), Saint - Exupéry csodálatos élete (1987) .

²⁵ Fejtő F.: Kicsoda Kertész Imre? Múlt és Jövő, 2003/1

(www.multesjovo.hu/hu/content_one.asp?ContentID=1&PrintedID=1).

Egyesületét (INFH), amelynek feladata a kétoldalú kapcsolatok fejlesztése, valamint - a közigazgatási, a mezőgazdasági, a jogharmonizációs, az önkormányzati és parlamenti együttműködés támogatásával - hazánk EU integrációjának elősegítése volt.

A kétoldalú kapcsolatok egyik kiemelt területe a gazdaság és a gazdasági diplomácia. A magyarországi politikai változásokat követő privatizáció során a **francia befektetők** elsősorban élelmiszer-feldolgozó üzemek kivásárlása iránt érdeklődtek. Mára jelenlétük meghatározó az élelmiszer-gazdaságban (Szerencsi Cukorgyár, Nagykovácsi Konzervgyár Tokaj-hegyaljai Borvidék, Szobi-Szőrp, Danone, Bongrain-Veszprémtej Rt., Répcelaki Sajtgyár Rt., Zalatej Rt., stb). Jelentős azoknak a **pénzüstintézeteknek és biztosító társaságoknak** a szerepe is, amelyek szintén francia tulajdoni részesedéssel rendelkeznek, így pl. a Cetelem Magyarország, a Credit Lyonnais Bank Rt., a BNP (BNP-Dresdner Bank), a GAN, a Paribas és a Société Générale (CIB). Franciaország **exportban a hatodik, importban a negyedik** legfontosabb partnerünk.

A **magyar jelenlét** erősödésének fontosságát a Gyurcsány-kormány a hírek szerint miniszteri biztosos kinevezésével is aláhúzza. A kormányzat a magyar jelenlétet magyar cégek részvételével elsősorban az informatika, a telekommunikáció, a környezetvédelem, a biotechnológia, a gyógyszer-gyártás és a finommechanika területén kívánja erősíteni.²⁶

A francia-magyar **tudományos** együttműködés jelenének meghatározó eleme a külügyminisztériumok fennhatósága alá tartozó, a Magyar Köztársaság Kormánya és a Francia Köztársaság Kormánya által megkötött „kulturális, tudományos, technológiai és intézményi együttműködés program”, a **magyar-francia Tét együttműködés**. Az 1966-ban aláírt és többször megújításra került kormányközi egyezmény nyomán Franciaország Magyarország egyik legfontosabb Tét-partnere. A Tét-kapcsolatokon belül 2002 óta jelentősen megnőtt a Balaton programra beadott pályázatok száma, 2003 szeptemberétől kezdődően pedig doktori ösztöndíjak finanszírozására is sor kerül ugyanezen programhoz kapcsolódóan.

Az **egyetemek és kutatóintézetek** között nagy számú közvetlen együttműködés folyik. Közülük jelentőségében kiemelkedik a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) 2002-ben megújított kétoldalú együttműködési egyezménye a francia Országos Tudományos Kutatóközponttal (CNRS). Új fejlemény az MTA és a francia Országos Mezőgazdasági Kutatóintézet (INRA) közötti, 2004. január 28-án aláírt együttműködési szerződés.

²⁶ Magyar Gazdasági Évad Franciaországban, Piac és Profit, 2005.02.25 (www.piac-profit.hu/?r=6709)-

Több hazai egyetem működtet közös projekteket francia tudományos és felsőoktatási intézményekkel, a 2004-ben megrendezett „*Sciences sans Frontières*” című franciaországi rendezvénysorozat a magyar tudomány és a magyar K+F tevékenység franciaországi jobb megismerését volt hivatott elősegíteni.²⁷

A továbbképzést, kutatást segítő kormány ösztöndíjak mellett szükséges kiemelni a Association des Amis de l’Institut Hongrois által 2004-ben alapított *Prix Hungaria*-t, mellyel a tárgyévben megvédett, magyar történelemmel, politikával, gazdasággal foglalkozó legjobb DEA, DESS szerzőjét jutalmazzák. A magyar felsőoktatási intézmények a Tét kapcsolatok tartanak francia főiskolákkal és egyetemekkel. Ilyen kapcsolat van például a Szent István Egyetem Gödöllői Kara és a francia Angers-i Mezőgazdasági Főiskola között. Az ELTE, a JATE és más egyetemeink is ápolnak szoros kétoldalú kapcsolatokat.

A francia-magyar kapcsolatok jelene: kulturális híd

A kétoldalú kulturális kapcsolatok új fejezetének nyitánya az új **Francia Intézet** átadása volt Budapesten, 1992-ben. A két ország közeledésének egyik fő irányát mi sem jellemzi jobban, mint az Európát átszelő folyó, a Duna partján felépített új Institut français programfüzetének címe: *Pont des Arts*.

A kultúrák közötti híd metaforája valóságra fordításának óriási eredménye egyfelől 2001 és 2002 között **MAGYart** címmel Franciaországban, és a 2002-ben **FanciArt** címmel Magyarországon zajlott eseménysorozat.²⁸

A kormányzatok közötti összehangolt és hosszú előkészítő munkája eredményeképpen létrejött MAGYart nem csak a magyar kultúra, de Magyarország megismertetése szempontjából is rendkívüli fontosságú. Ilyen koncentrátumban, ennyire sokszínű programsorozat még sohasem volt Magyarországról, és az 1956-os Forradalmat leszámítva még sohasem kapott ekkor publicitást Franciaországban Magyarország, a magyar kultúra, történelem, a magyar ipar, mezőgazdaság, tudomány, oktatás és az idegenforgalmi nevezetességek. A MAGYart keretében 6 hónap alatt 200 városban több mint 800 magyar programot hirdettek, rendezvényekre 850.000 francia – a népesség 1,5%-a – volt kíváncsi, Magyarországot 3.600 művész képviselte. Egyes programok olyan sikeresek voltak, hogy más helyszínen megismérlésre kerültek. Így például a Párizsban megrendezett „*Mezőgazdasági*

²⁷ Forrás:

www.mfa.gov.hu/kum/hu/bal/Kulpolitikank/Ketoldal_u_kapcsolatok/Europa/franciaorszag/tudomanyos_kapcsolatok.htm .

²⁸ A FanciArt jegyében került sor a fantasztikus sikerű MONET-kiállításra Budapesten, 2003-2004 fordulóján, a Szépművészeti Múzeum épületében.

Kutatási és Innovációs Kiállítás” posztereit francia kérésre a Nantes-ban megrendezett „Balades Hongroises” rendezvényen is bemutatták, *Kodály Hány Jánosának* a Montpellier-i Berlioz Operaházban a Festival de la Radio France 2002 keretében tartott előadásait egy évvel később a párizsi Théâtre du Châtelet-ban, immár magyar művészek közreműködésével is megismételték.

A MAGYart igazi jelentősége éppen az előbbiekhöz hasonló ismétlésekben, vagyis a **felkeltett érdeklődésben**, és az érdeklődés hatására születet újabb kapcsolatokban, eseményekben áll. A Magyarországot ismét a francia köztudatba helyező „nagy durranáshoz” hasonló fontosságúak a MAGYart óta lezajlott események, melyek hosszú sorából csak az illusztráció kedvéért emelek ki néhány eseményt:

- a 2002 óta minden évben megrendezésre kerülő châteauroux-i *Lisztomanias* fesztivál
- Szabó Magda Femina-díja és az „Az ajtó” c. könyvének megjelenése 2003-ban
- magyar részvétel a párizsi Külföldi Kultúrák Hetén (2004)
- *Virág Ibolya* könyvkiadó Magyar könyvesboltjának megnyitása Párizsban (2004)
- Magyarország a díszvendégségével zajló 2005-ös Francia Könyvszalon
- Magyar filmhét a párizsi „Les 3 Luxembourg” moziban 2005 májusában
- *Szinte Gábor* freskóinak felavatása Saint-Simon templomában (2005. június 25.)
- a 2005-ös Magyar Gazdasági év Franciaországban.

A magyar évad kampányának további közép és hosszú távon kibontakozó további jelentősége a **magyar nyelv és irodalom** és általában a közép-kelet európai térség múltjának és jelenének jobb megismerése lehet. Az Európában szigetet alkotó magyar nyelv és a hozzá kapcsolódó irodalom megismerésén át egyenes út vezet Magyarország jobb megismeréséhez is. A MAGYart nyomán talán több francia fiatal fog érdeklődni a magyar nyelv iránt az egyetemeken és magyar nyelv oktatóközpontjaiban.²⁹

²⁹ Jelenleg 11 francia egyetemen és intézetben van magyarnyelv-oktatás, illetve nyelvi lektorátus Ezek: l’Université de Paris III - Sorbonne Nouvelle, Institut national des Langues et Civilisations orientales, Paris III, Paris IV, Université Michel de Montaigne – Bordeaux III, Université de Lille III, Université Jean Moulin – Lyon III, Université Marc Bloch de Strasbourg, Université Nancy II, Langues et cultures étrangères. Centre d’études d’Europe centrale, Université d’Angers, Maison des Sciences Humaines.

A Párizsi Magyar Intézet

Sajtóban megjelent közlemények szerint a MAGYart eseményei után megnőtt az érdeklődés a Párizsi Magyar Intézet rendezvényei iránt is. Releváns adatok híján a változás nem számszerűsíthető, az azonban bizonyos, hogy Párizs bőséges és színekben pompázó kulturális kínálatának ismeretében minden új látogató jó eredménynek számít

Ennek alátámasztására csak néhány adat arról, hogy Párizsban hány intézmény és vállalkozás kínál hazai és világ minden tájáról felvonultatott művészekkel és produkciókkal klasszikus, pop, rock, jazz, etno, világzenei koncertet, mozit, színházi előadást operát, ifjúsági programot, kiállítást.³⁰

Kulturális központ fiatal párizsiak részére	43
Galéria ³¹	493
Önkormányzati múzeum	15
Múzeum (1 ^{er} arr. - 20 ^{ème} arr.)	104
Koncertterem (klasszikus zene)	8
Konzervatórium	20
Önkormányzati színház	10
További színházak (1 ^{er} arr. - 20 ^{ème} arr.)	124
Kávéházi pódium (Cafés-théâtres)	19
Mozi	84
mozikban a termek száma	377

Külön említést érdemel a Párizsban működő **42 Kulturális Központ**, ezek egyike a Párizsi Magyar Intézet. A Kulturális Központok jelentős része saját nemzetének kultúráját képviseli (ezeket a küldő országok tartják fenn), míg az intézetek más része általánosabb kulturális célt szolgál, és alapítvány vagy a Francia Állam működteti. Ezek bontás a következő:

Kulturális Központok	42
ebből profil szerint:	
általános	7
világ minden népe	1
Fekete Afrika	1
Arab világ	1
egyes nemzetek kulturális központjai ³²	32

³⁰ Más jelzés hiányában a forrás : www.paris.fr .

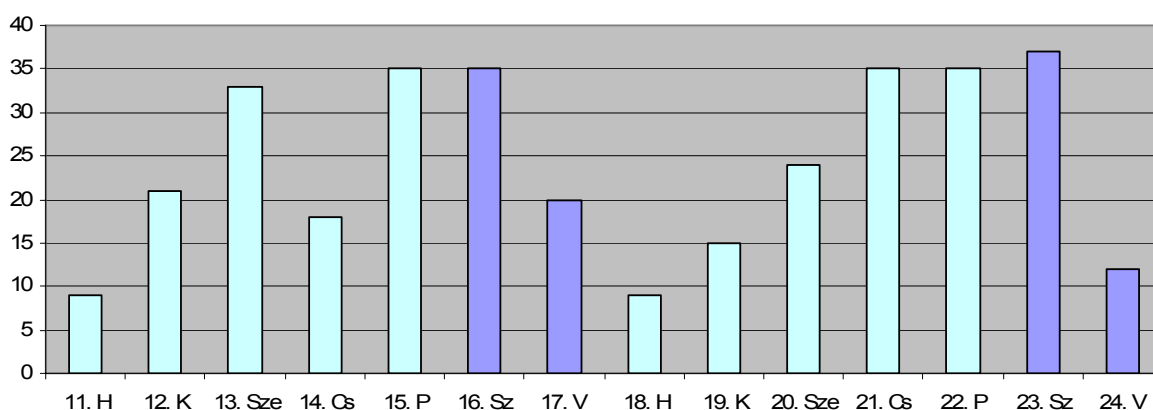
³¹ A válogatás forrása : arts-programme.com .

³² A 32 ország listáját lásd az 1. számú mellékletben.

A felsorolásban szereplő különböző típusú kulturális intézmények száma összesen **962**, a Párizsi Magyar Intézet programjainak tehát legalább **961** másik intézmény programjával kell versenyezniük. Jelen dolgozat keretét meghaladná egyetlen nap teljes párizsi kulturális kínálatának összesítése, de a kínálat szemléltetésére talán három példa is elegendő:

A www.infoconcert.com online jegyforgalmazó adatai szerint 2005. július 11. és 24. között csak pop, rock, jazz, etno és világzenei koncertből **338** programra lehetett jegyet vásárolni.³³

Pop, rock, jazz, etno és világzenei koncertek napi száma (2005. július 11-24.)

Ugyanebben az időszakban a **PMI és 18 másik társintézmény 33** programot kínált.³⁴

A programok számának intézetek szerinti megoszlása a következő:

British Council en France	3
Centre Coréen	2
Centre culturel canadien à Paris	7
Centre culturel d'Egypte à Paris	2
Centre culturel du Mexique	5
Centre de Russie	0
Centre Suédois	1
Centre Suisse	1
Institut Cervantes	2
Institut Finlandais	0
Institut Goethe	1
Institut Hongrois ³⁵	1
Institut Italien	1

³³ A két példa értékelésekor természetesen figyelembe kell venni, hogy júliusban kezdődnek a szabadságok, ennek megfelelően a programkínálat Párizsban is csökken. A külföldi kulturális intézetek többsége is leáll, vagy redukált kínálattal működik.

³⁴ Az összesítés készült az intézmények honlapjain és a www.evene.fr online műsorfüzetben közöltek összevetése után.

³⁵ „Oeuvres contemporaines, peintures et photographies anciennes”, du 14/6/2005 au 13/7/2005. (Forrás: www.evene.fr/agenda/recherche.php?motcherche=Institut%20Hongrois .).

Institut néerlandais	0
Institut Polonais	3
La Maison du Danemark	1
Maison de la culture du Japon à Paris	1
Maison de l'Amérique Latine	1
Wallonie Bruxelles	1

A külföldi kulturális intézetek a vizsgált időszakban főleg **kiállításokat** ajánlottak. A párizsi múzeumok és galériák, ha az intézetek réteg- és célközönségére nem is, de az átlagközönségre nem elhanyagolható szívóhatást gyakorolnak. Az www.arts-programme.com-on található adatok szerint **egyetlen napon**, 2005. július 12-én, Párizs múzeumaiban **110 időszakos kiállítás** volt megtekinthető.³⁶

A frankofón és saját nemzeti kultúrája védelmét kiemelten kezelő Franciaország és a fővárosban jelen lévő, országuk kultúrájának promotálásán dolgozó intézetek mellett nem elhanyagolható tényező, amit a Franciaország egykori gyarmatairól bevándorolt közösségek nyelvi és kulturális identitás megőrzésére szerveződött **civil szervezetei** jelentenek. A zömében közép- és észak-afrikai etnikumok programjai tovább gazdagítják az amúgy is színes palettát.

A Párizsi Magyar Intézet programjai, működése

Hogy a PMI esetében a hírek emelkedő érdeklődésről szólnak az valószínűleg három ténynek köszönhető. Ezek:

- a MAGYart események (és az EU-s tagság) keltette hírverés
- a Párizsi Magyar Intézet bevezetettsége
- a PMI érdeklődésre számot tartó, érdekes, színvonalas és az aktualitásokat lekövető kínálata.

A **MAGYart** eseményeknek és EU tagságunknak az Intézet látogatottságára gyakorolt hatását az utóbbi 10-15 év látogatottsági statisztikák ismerete hiányában nem lehet elemezni.

A Párizsi Magyar Intézet **bevezetettsége** csaknem 80 év munkájának eredménye.³⁷ A Magyar–Francia Egyetemi Információs Iroda létrejöttétől (1920-as évek vége), a PMI jelenlegi épületének megvásárlásán át (1980-as évek eleje), az Intézet státuszában bekövetkezett változásig (2000) történeteket jól összefoglalja a NKÖM „*Magyar Kulturális*

³⁶ www.arts-programme.com/expositions-paris.php

³⁷ Az érdeklődés a stratégiai partnerek, a magyar nyelv tanításával vagy a hungarisztikával foglalkozó intézetek részéről (pl.: az Université Paris III keretében működő Institut National des Langues et Civilisations Orientales [INALCO]) kiegyenlített szintű lehet.

Intézetek a Világban” alcímet viselő kiadványa,³⁸ A részletek ismétlése e helyütt szükségtelen. Az intézet iránti érdeklődésről szóló jó hírek felvetik a bevezetettségre, elfogadottságra, ismertségre vonatkozó felmérés lehetőségét. Az előbb elmondottakkal összefüggésben a PMI irányvonalának folytatása, esetlegesen átpozícionálása és tevékenysége egyes részleteinek újragondolása előtt jó volna megvizsgálni, hogy például

- mely program-típusok milyen összetételű és mekkora közönséget vonzanak (franciák, emigráns magyarok és leszármazottaik, Párizsban tanuló magyar egyetemisták, a Párizsban dolgozó magyarok, Franciaországban 1990 óta letelepedett magyarok, stb.)
- az egyes programtípusok kedvelői milyen programokon vennének rész szívesen
- az Intézetbe ad hoc betérők honnan értesülnek a programról, visszatérnek-e
- az egyetemeken Magyarországgal és Magyarország. EU tagságával kapcsolatba hozható tárgyakat tanulók értesülnek-e a PMI programjairól, ha értesülnek és még egyszer sem látogatták az Intézetet, annak mi az oka, milyen programokon vennének rész szívesen
- milyen összetételű a könyvtár/médiatár közönsége, a látogatók mit keresnek, és mit igényelnek?

A PMI iránti érdeklődés megnyilvánulásának lehetséges okaként említett jó és színvonalas műsor, valamint az egyes programok elhelyezkedése – a **műsorstruktúra** – PMI honlapján a 2002. februári kezdettelt archivált havi programok alapján jól rekonstruálható.

Az **épületen belüli** műsorok összeállításakor a szervezőknek elsődlegesen az épület lehetőségei és a maguk által felállított programtípusok reprezentáltsága, a kiállítások lehetséges időtartamára felállított kvóta (ha van ilyen) mellett figyelemmel kell lenniük helyi sajátosságokra, a nézői szokásokra, gazdasági, politikai és kultúrpolitikai megfontolásokra, eseményekre valamint a praktikus elemek sorára. Amennyiben a fenntartó az évi vagy a havi programok számát is meghatározza, úgy arra is tekintettel kell lenni.

Az épület lehetőségei adottak: a város központjában, a Quartier Latin szélén, a Luxemburg-kert közelében áll, jól megközelíthető. A négyemeletes épület közönségforgalmi területei és az adminisztrációs helységek elhelyezkedése a következő:

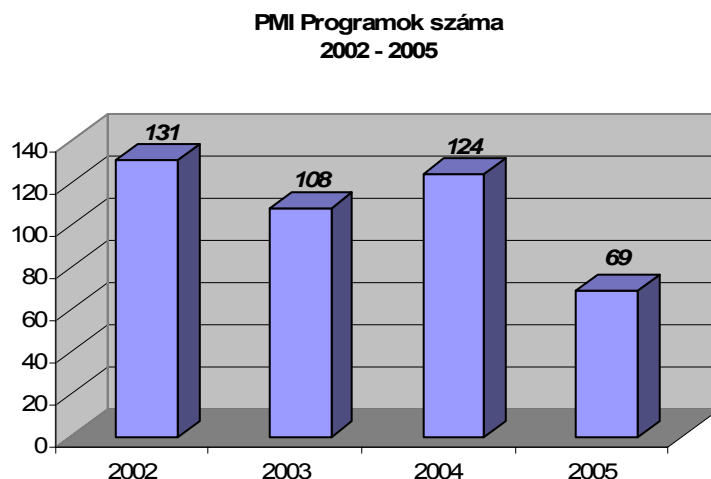
³⁸ AMBASSADORS OF HUNGARIAN CULTURE - A MAGYAR KULTÚRA KÖVETEI NKÖM, Kulturális Intézetek Igazgatósága, Dr. Csapody Miklósné igazgató 2004.

alagsor:	moziterem és oktatási helyiségek
földszint:	egy nagy és egy kisebb kiállító terem
első emelet:	nagyterem (koncertek irodalmi estek, konferenciák, találkozók) könyvtár ³⁹
második emelet:	a párizsi magyar nagykövetség konzulátusa
harmadik emelet:	irodák

A helységek elrendezése lehetővé teszi, hogy az Intézetben azonos időben több, akár eltérő hosszúságú program is fusson.

Programszerkezet

A 2002 februárjától eltelt aktív 37 hónap (három és fél naptári év) **432** programját⁴⁰ áttekintve tapasztaljuk, hogy a PMI éves műsorainak **száma** az utóbbi négy évben eltérő mennyiséget mutat.⁴¹

Az Intézet a legtöbb programot 2002-ben, a legkevesebbet 2003-ben hirdette. (A 2002-es értéket növeli, hogy arra az évre csak februártól van elérhető adat.) 2005-ben a programok száma várhatóan eléri a 126-128-at.

A havi átlag 10 és 13 program között mozog,

2002	2003	2004	2005
13,1	9,8	12,4	11,5

ez azt jelenti, hogy hetente 2-3 külső vagy belső rendezvény kerül meghirdetésre.

³⁹ Kínálat: mintegy tizenháromezer magyar és francia nyelvű kötet, videók, hanganyagok, CD-ROM-ok.

⁴⁰ A PMI honlapja nem statisztikai adatnyerésre készült, ezért a honlap alapján készített kimutatásaimban a Kulturális Intézetek Igazgatóságának nyilvántartásaihoz képest akár + - 2%-os eltérés is lehetséges.

⁴¹ A 2005. évnél csak 6 hónap adatait vehetjük figyelembe.

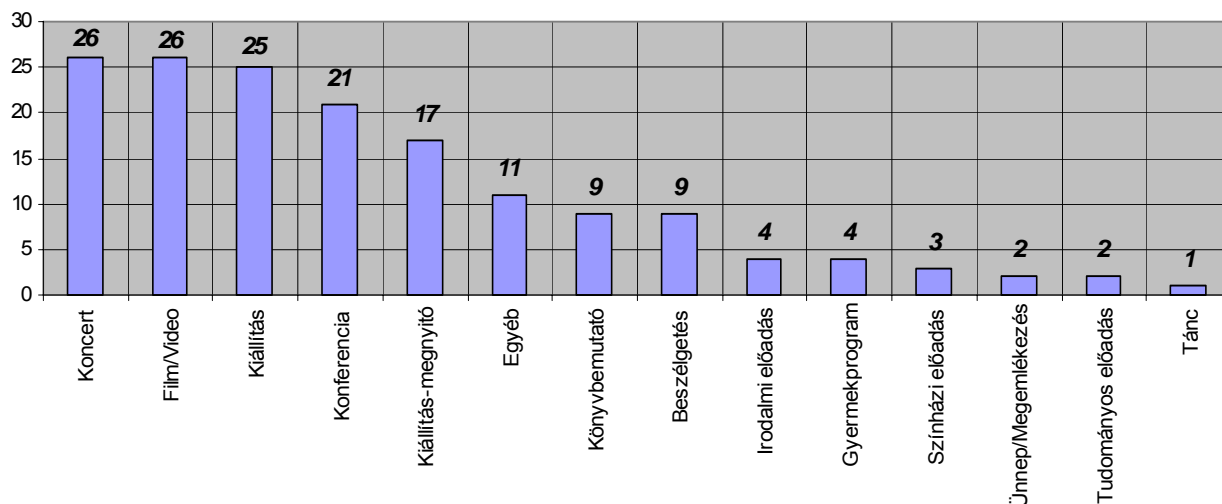
A programok **14 típust** alkotnak⁴²:

- Beszélgetés
- Film/Video
- Gyermekprogram
- Irodalmi előadás
- Kiállítás
- Kiállítás-megnyitó⁴³
- Koncert
- Konferencia
- Könyvbemutató
- Színházi előadás
- Tánc
- Tudományos előadás
- Ünnepe/Megemlékezés
- Egyéb⁴⁴

A felsorolt kategóriák nem jelentenek merev elhatárolást, egy-egy gondolat, tematika kifejtése több kategóriában is történhet. Ilyen jellegzetes „párizsi magyar műfaj” például a Liszt Szalon, mely egy közös téma köré csoportosítva egyszerre kínál zenei, képzőművészeti és irodalmi programokat. Egy-egy magyarországi régió, illetve határon túli magyar kisebbség bemutatása hasonló, sok műfajt ötvöző lehetőséget kínál.

Az **egy naptári év alatt** legtöbbször előforduló programtípus a koncert (26), film/video (26), kiállítás (25), míg a legritkábban előforduló az ünnep/megemlékezés (2)⁴⁵, tudományos előadás (2), tánc (1).

Az egyes programtípusok évi leggyakoribb előfordulása 2002-2005

⁴² A besorolás típusát a PMI honlapja minden programnál közli. (Rendezvény menüpont, Műfaj oszlop.)

⁴³ A kiállítás-megnyitó a műsorkalendáriumban gyakran külön programként szerepel.

⁴⁴ Egyéb meghatározás alá tartozik például a debreceni kézműveseket alkotásainak bemutatása, a Párizsi Magyar Intézet rendezvényei a 2. Párizsi Külföldi Kultúrák Hetén.

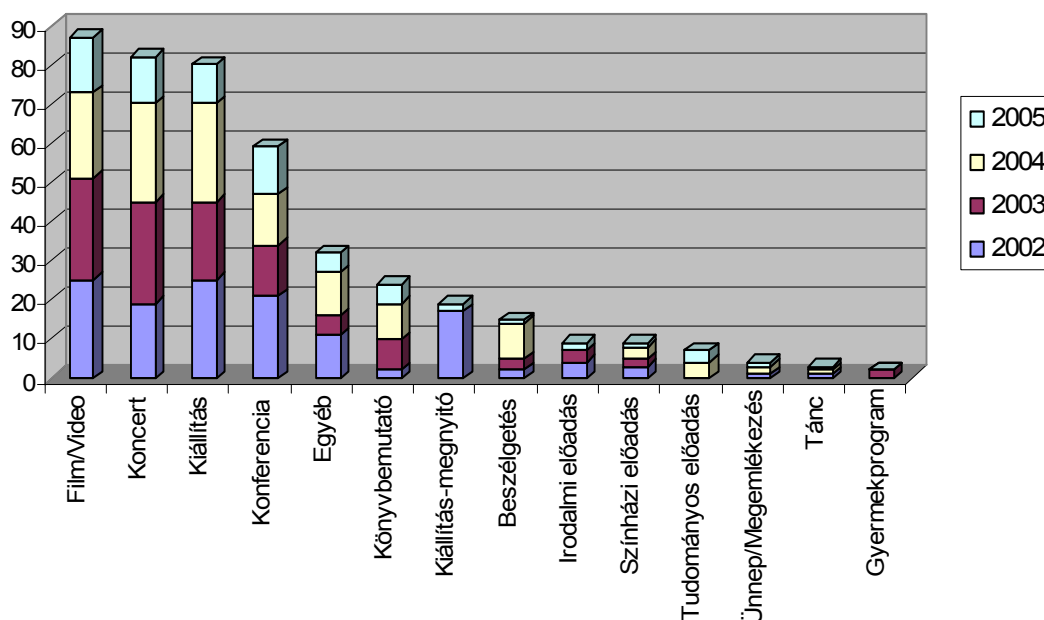
⁴⁵ Az ábra az előfordulás maximum értékét mutatja. Az Műsorkalendárium pontosságát megkérdőjelezi, hogy 2002-ben 0, 2003-ban pedig 1 találat esik az ünnep/megemlékezés típusra.

A programtípusok előfordulása évenkénti bontásban:

	2002	2003	2004	2005
Koncert	19	26	25	12
Film/Video	25	26	22	14
Kiállítás	25	20	25	10
Konferencia	21	13	13	12
Kiállítás-megnyitó	17	0	0	2
Egyéb	11	5	11	5
Könyvbemutató	2	8	9	5
Beszélgetés	2	3	9	1
Irodalmi előadás	4	3	0	2
Gyermekprogram	0	0	4	3
Színházi előadás	3	2	3	1
Ünnep/Megemlékezés	1	0	2	1
Tudományos előadás	0	2	0	0
Tánc	1	0	1	1
	131	108	124	69

A programtípusok előfordulásának összesítése szerint a 37 hónap alatt legtöbbször meghirdetett programtípus a film/video (87), a legritkábban meghirdetett a gyermekprogram (2).

A programtípusok gyakorisága 2002-2005

Az összesítés számszerűen:

	2002	2003	2004	2005	összesen
Film/Video	25	26	22	14	87
Koncert	19	26	25	12	82
Kiállítás	25	20	25	10	80
Konferencia	21	13	13	12	59
Egyéb	11	5	11	5	32
Könyvbemutató	2	8	9	5	24
Kiállítás-megnyitó	17	0	0	2	19
Beszélgetés	2	3	9	1	15
Irodalmi előadás	4	3	0	2	9
Színházi előadás	3	2	3	1	9
Tudományos előadás	0	0	4	3	7
Ünnep/Megemlékezés	1	0	2	1	4
Tánc	1	0	1	1	3
Gyermekprogram	0	2	0	0	2

A listán az első négy programtípus kapcsán meg kell említeni, hogy Film/Video kategóriába tartozó, csütörtöki napokra programozott vetítések, és Konferencia kategóriába tartozó programok megrendezése a **legolcsóbb**, ezért arányuk nem meglepő. A Koncert típusú programok estében elképzelhető, hogy az előkelő hely mögött a támogatók által finanszírozott fellépő művészek kínálta alkalmak (is) állnak. A Kiállítás típusú programok több hétig láthatóak, egyszeri befektetéssel hosszabb időn keresztül érik el a potenciális közönséget.

Az **irodalmi előadások csökkenő száma**, és a **tánc(művészet) alulreprezentáltsága feltűnő**.

Ugyanezt erősíti a programtípusok havi előfordulási átlagának vizsgálata.

	ÁTLAG (havi)			
	2002	2003	2004	2005
Koncert	1,9	2,4	2,5	2,0
Kiállítás	2,5	2,4	2,2	2,3
Film/Video	2,5	1,8	2,5	1,7
Konferencia	2,1	1,2	1,3	2,0
Könyvbemutató	1,7	0,0	0,0	0,3
Beszélgetés	1,1	0,5	1,1	0,8
Kiállítás-megnyitó	0,2	0,7	0,9	0,8
Egyéb	0,2	0,3	0,9	0,2
Irodalmi előadás	0,4	0,3	0,0	0,3
Ünnep/Megemlékezés	0,0	0,0	0,4	0,5
Tánc	0,3	0,2	0,3	0,2
Színházi előadás	0,1	0,0	0,2	0,2
Tudományos előadás	0,0	0,2	0,0	0,0
Gyermekprogram	0,1	0,0	0,1	0,2

A társintézetekkel, a francia egyetemekkel és a Franciaországban élő magyar művészekkel való kapcsolat szezononként visszatérő programok kitűzését teszi lehetővé. Ilyen program például a *Palabres Centre-Européennes* (Panorama des livres sur l'Europe Centrale), *Rév Livia* zongora mesterkurzusa, *Listomanias*, a *Külföldi Kultúrák Hete*, stb.

Műfajok

A Rendezvénynaptár az egyes programtípusok mellett nem pontosítja az adott program műfaját. A pontos műfajt (komolyzenei koncert, népzenei hangverseny, fotókiállítás, rajzkiállítás, stb.) a program címe vagy a „színlap” alapján kell meghatározni. A pontos arányok nem így nem megállapíthatóak, de a műsort áttekintve a programtípusokon belül egyes műfajok reprezentáltsága kiegyenlítettnek tűnik.

Aktualitás

A francia-magyar kapcsolatok szempontjából (is) jelentős évfordulók (pl. Rákóczi-év), valamint a magyar kultúra és történelem kiemelkedő évfordulói (pl. József Attila centenárius) a programban megjelennek.

Közreműködők

A fellépők száma és a rendszeresen visszatérők neve csak a 432 meghirdetett program áttekintése után volna meghatározható. A rendezvények címei és számos színlap alapján elmondható, hogy a koncertek több közreműködője visszatérő vendég a PMI színpadán. Az áttekintett időszakban szezonról-szezonra visszatérő magyar közreműködők jelentős része Párizsban illetve Franciaországban élő művész.⁴⁶

Külső és belső helyszínek

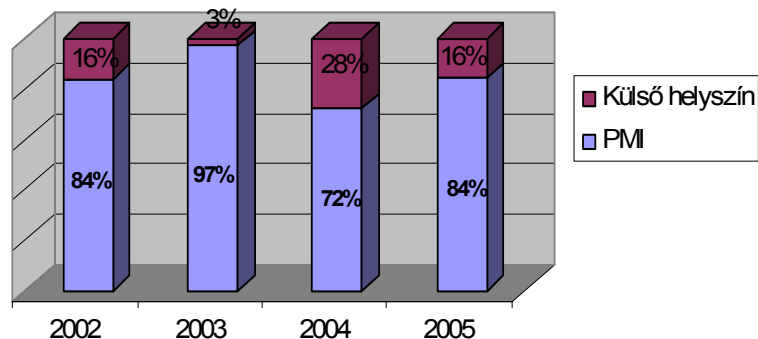
A PMI rendezvénynaptárában külső helyszíneken lévő programokat is felsorol. Közelebbi információ híján nem egyértelmű, hogy egyes esetekben az Intézet milyen szinten működik közre az adott program létrejöttében (szervezés, anyagi támogatás, a PMI neve által képviselt rang biztosítása). Nem könnyíti az áttekintést, hogy a PMI rendezvényekre szolgáló 4 helysége a rendezvénynaptárban 22 különféle néven szerepel.

A rendezvénynaptárban „külső helyszíneként” feltüntetett helyszínek száma **57**. (lásd: 2. számú melléklet)

⁴⁶ Egyes esetekben nem egyértelmű a művész pódiumhoz jutásának indoka (pl. Kaori Hiyama zongoraestjei).

A PMI épületében és a külső helyszíneken hirdetett programok aránya az évek folyamán erősen változó, ennek oka kívülről nem megítélhető.⁴⁷

Az indoor és outdoor programok aránya 2002-2005

Egyéb

Az Intézet **oktatási, kiadói és tudományos** területen is igen szerteágazó tevékenységet folytat. Kiadóként jegyzett négy sorozatában irodalmi művek, tanulmányok, dokumentumok és doktori disszertációkat jelennek meg.

Az Intézet **együttműködő partnereinek** sorából kiemelkedő a FICEP (Párizsi Külföldi Kulturális Intézetek), az Association Arthèmes, a Párizs Magyar Intézet Baráti Köre és a Magyar Katolikus Misszió.

Belső feltételek

A Párizsi Magyar Intézetben jelenleg kiküldöttként 10 főállású alkalmazott dolgozik:

- igazgató
- igazgató-helyettes (művészeti titkár)
- tudományos titkár (oktatás, társadalomtudományok, film)
- titkárság(vezető)
- gazdasági vezető
- sajtóattasé
- könyvtáros
- rendszergazda
- technikai munkatárs
- gondnok.

⁴⁷ Lehet ez véletlen, de felvetődik a külső helyszíneken hirdetett programok PMI-s programként való jelölése évenként változó eljárásának eredménye. Pl. a 2005-s óbudai Sziget Fesztiválnak a külső helyszíneken zajló programként szerepeltetésére nincs egyértelmű magyarázat.

A funkciók fedik PMI programtípusait, és működtetéshez szükséges feladatokat. A meghirdetett programok egy része ugyanakkor további, részfoglalkozású vagy megbízott közreműködőt feltételez. A tiszteletdíjasok vagy önkéntesek száma azonnal hozzáférhető, köznyilvános adattárakból nem volt pontosítható.

A Intézmény költségvetése a pályázók részére sem publikus. A 2002, 2003, 2004-es évek illetve tárgyév **költségvetésének felosztása** (bérek, fenntartási költség, programokra fordítható költség, promóciós költség, kiadói tevékenységre fordítható költség, stb.) változása, valamint a **rendezvények bevétele**, és a **bevételre jutó költsége** (benne a könyvkiadás bevétele és bevételre jutó költsége) sem volt egyszerű rákérdezéssel megszerezhető, illetve köznyilvános adattárból hozzáférhető.

A 37 hónap programjainak áttekintése alapján valószínű, hogy a költségvetés jelen szintje mellett hasonló műsorstruktúrával és közreműködőkkel, és a meglévő humán erőforrással az Intézet működése legalább a jelenlegi szinten biztosítható.

Összefoglalás

A PMI különleges környezetben dolgozik. A többi magyar intézettől megkülönbözteti az a **különleges kapcsolat**, ami az elmúlt ezer év során - ha hullámzó intenzitással is -, fennállt **Magyarország és Franciaország**, és benne kiemelten **Párizs között**. Ahogy a XIX. és XX. században, francia főváros ma is a világ egyik tényleges kulturális fővárosa.

Egy ilyen gazdag programkínálatú, a világ minden színét felvonultató környezetben egy kis európai nép számára nehéz feladat saját kultúrájának terjesztése, és a fogadó országgal való kulturális-tudományos kapcsolatok ápolása. Az egységes Európa gondolata és annak megvalósulási folyamata jótékony hatást gyakorolt a majd egy emberöltőn át parkolópályára állt francia-magyar kulturális kapcsolatok fejlődésére. Az utolsó 15 évben a nagypolitika és kultúrpolitika⁴⁸ szintjén is **deklarált továbblépési szándék** a „közelmúlt felvállalása” és a történések kutatói szintű elemzése: a „kulturális hidak építése”. Jó hír, hogy a közös múlt objektív értékelése, illetve Magyarország történelme iránt a francia, és a francia nyelven is publikáló magyar történelemkutatók újabb generációja is aktív érdeklődést mutat.

Amíg gazdasági kapcsolataink terén a francia befektetők dominálnak, kulturális és tudományos kapcsolatainkat az együttműködés és a kölcsönösség jellemzi. Ennek jegyében született a 2001/2002-es MAGYart, illetve a 2003-as FranciArt fesztivál. A kulturális hidak építésének hétköznapi idején a **Párizsi Magyar Intézet** végzi a magyar kultúra folyamatos elérhetőségének missziós munkáját Párizsban és egész Franciaországban.⁴⁹ A 2000 óta a Collegium Hungaricumok sorába emelkedett intézet kiállítások, konferenciák, koncert, előadások, könyvbemutatók szervezője. Az Intézetben magyar nyelvoktatás is folyik, magyar nyelvű színjátékkör is működik, és az Intézet francia nyelvű könyvkiadással is foglalkozik.⁵⁰

A külső feltételek közül **a két ország közötti politikai és gazdasági kapcsolat, valamint a jogszabályi környezet kedvez a magyar kultúra franciaországi képviseléséhez**. A helyi viszonyok (programbőség) nehezítik a feladatot, de az intézmény finanszírozásának szinten tartásával a jelen működési eredményei megőrizhetők.

⁴⁸ „Magyarország kulturális értelemben is szövetségesének tekinti Franciaországot” – mondta Hiller István, miniszter (forrás: www.hiller.hu/hirek/261.html)

⁴⁹ „A Magyar Kulturális Év és a most kezdődött FranciArt egyaránt arra szolgál, hogy a két nemzet kultúrája ne csak fesztiválokon és vendégjátékokon mutakozzon meg, hanem folyamatosan elérhető legyen egymás számára” - mondta Görgey Gábor miniszter.
(Forrás: www.magyarorszag.hu/hirek/kultura/franciart20030410.html .)

⁵⁰ Az utóbbi években olyan könyvek jelentek meg, mint a „Magyarok és Európa 1848-ban”, Sütő András: Csillag a máglyán, francia kezdeményezésre Kuncz Aladár: Fekete kolostor, és folyamatosan készül az ötkötetes „Magyarország története” sorozat.

„Magyarországnak a csatlakozás után Franciaországgal közösen arra kell törekednie, hogy az európai kultúra elkerülje a banalitás csapdáját, egységes legyen, de megőrizze sokszínűségét.(...) A magyar kultúra egyediségére van szüksége az EU-nak.”⁵¹

INTÉZMÉNYI STRATÉGIA

A PMI működtetésével kapcsolatos stratégiát meghatározza a magyar kultúra európai képviseléről *általánosságban* alkotott elképzelésem, az általam a pályázati kiírásból ismert fenntartói elvárás, valamint az előbbieket nyomán megfogalmazott *jövőkép* valóra váltásához szükséges tennivaló.

Alapvetés

A sokszínű Európában Magyarországnak elsősorban bátran kell önazonosságot vállalnia, és kultúrájából az egyediségét, a **sajátosan magyar ízt** kell Párizsban, és **kimozdulva a fővárosból, vidéki helyszíneken** is megmutatnia. Feladata láttatni mindazt, ami csak itt, csak nálunk lelhető fel, ami a népek (kunok, magyarok, cigányok, horvátok, németek, tótok, rácok, zsidók, stb.) keveredése folytán lett sajátosan magyar.

Jelenti ez a korábban rólunk alkotott (bevezetett) kép ma is vállalható elemeinek bátor felhasználását, új elemekkel gazdagítását, illetve a magyar kultúrkincset alkotó, a Kárpát-medence sajátos középkelet-európai embermasszájának – és a történelmi okokból „szórványmagarsággá” lett magyarok – tehetségéből született gondolatok, művek, produkciók képviselést, ezzel a magyar kultúra és végső soron **Magyarország erőteljes promócióját**.

Ezt a missziót Párizs és a magyar kultúra évszázadokon átívelő kapcsolata, de a város rangja miatt is különleges környezetben, évtizedek óta végzi a Párizsi Magyar Intézet. A PMI Párizsban MÁR jelen van. Az Intézetnek minden területen meg kell őriznie eddig kivívott pozícióját, és meg kell próbálnia szélesítenie közönségbázisát, szem előtt tartva, hogy *„a kultúra az egyetlen terület, ahol nincs szükség harmonizációra, ahol az EU nem követeli meg a változtatást, hanem éppen a magyar sajátosságokra számít.”⁵²*

⁵¹ Jean-Jacques Aillagon francia kulturális és kommunikációs miniszter szavai (2003).

Forrás: www.magyarorszag.hu/hirek/kultura/franciart20030410.html .

⁵² Görgey Gábor kulturális miniszter. Forrás: idem.

Jövőkép és misszió

A Párizsi Magyar Intézet munkája eredményeként a vezetői ciklus végére:

- A magyar-kép és az EU tag **Magyarország** imázsa a francia lakosság, a kulturális, politikai, gazdasági élet szereplőinek széles körében változik. Az egyetemekről kikerülők tudomással bírnak a magyar kultúra, tudomány nyelvoktatás párizsi központjáról, a Párizsi Magyar Intézetről és annak működési területeiről.
- Az Intézet programjaival és szolgáltatásaival **Párizson kívül is** jelen van a főbb egyetemi központokban, az EU parlamenti ülések időszakában Strasszбургban, és az Intézmény különös figyelmet szentel a jövő francia értelmiségével (tudósaival, alkotóival, döntéshozóival) való kapcsolatkeresésre, -építésre.
- A PMI elsősorban a hazai fiatal tehetségek bemutatására helyezi hangsúlyt, emellett fontos szerepet szán a magyar vagy magyar származású művészek/alkotók/tudósok/kutatók nevéhez kötődő, a fogadó ország nagyközönsége előtt már ismert és elfogadott értékek (produkciók, művek, alkotások, tudományos életművek stb.) bemutatásának és újrabemutatásának. Műsortervezéskor a lehető **legszélesebb hálóval merít a magyar kultúra értékeiből** és az azt reprezentáló művészek, kutatók köréből.
- **A Párizsi Magyar Intézet neve védjegy**, garantálja az általa rendezett, illetve közreműködésével (szervezési, anyagi segítség, védnökség) létrejövő programok értékét, minőségét.
- **Digitális tudástár** program keretében összegyűjtésre kerülnek és elektronikusan is hozzáférhetőek és kutathatóak lesznek az Intézet által az idők folyamán kiadott vagy támogatott tudományos dolgozatok, és jogdíjmentes (vagy megvásárolt jogú) francia nyelven kiadott magyar szépirodalmi alkotások, valamint a hungarológia körébe tartozó kiadványok.

Stratégiai cél

Elsődleges stratégiai célok:

- a PMI eddig elért eredményeit megőrizni, a potenciális közönségből elérték számát növelni és potenciális érdeklődők információigényét kielégíteni
- széles körben pozitív Magyarország-képet kialakítani.

Másodlagos cél az „Európa Kulturális Fővárosa 2010” előkészítését segítő, a francia közönség figyelmét időben a magyarországi programokra irányítani, majd az évad után a hírverés adta lendületre építve továbblépni.

A megvalósítás stratégiája: a kevesebb több

Az Intézmény falain belül a 2002 óta szezononként ismétlődő, **megszokott** programok jó részét ismét meg kell rendezni. A bejáratott külső helyszíneken (Párizsi Könyvszalon, a társintézetek közös programjai, stb.) továbbra is jelen kell lenni.

A PMI anyagi lehetősége nem teszi lehetővé intenzív reklám- illetve promóciós kampányok finanszírozását, a sok helyszínes, nagyszabású, zenekarok, társulatok részvételével zajló fesztiválok létrehozását. Ebben 2009-ig nem is érdemes gondolkodni, egy-egy gondolat/évforduló köré koncentrált, világítótoronyként kiemelkedő, több művészeti ágat felvonultató **minifesztivált** azonban változó helyszínen, minden szezonban rendezni kell.⁵³

A mennyiségi mutatók teljesítése helyett inkább a **kisebb számú, de egyértelműen elsőrangú** produkcióké legyen a PMI épülete, a felszabaduló energiák a **vidéki megjelenésre** fordítandók.

A kölcsönösség jegyében a két ország művészeinek, kutatóinak együttes részvételével zajló projektek működtetése a cél, ha az nem lehetséges, a **viszonosság** alapján segíteni kell a bemutatkozás lehetőségének eszmei értékével lehetőleg azonos értékű megjelenést.

A közreműködők kiválasztása terén követendő stratégia

A francia közönség számára is jól ismert, világhírű magyar művészek és alkotók színpadra léptetése 100-200 fős közönség előtt – hacsak nem protokoll vagy intimitást igénylő eseményről, van szó – a produkció eladhatóságát tekintve **pazarlás**. A jól bevezetett Párizsi Magyar Intézetben, és a nevével fémjelzett külsős rendezvényeken bátran lehet a francia közönség számára **új neveket, együtteseket, alkotásokat** műsorra tűzni.

A színpadi programok műsorválasztása terén követendő stratégia

Különleges és egyedi értéket kell felmutatni. Mindez nincs ellentmondásban a közönség elvárásainak kielégítésével, hiszen a közönség egy magyar intézettől elvárja a **magyar programot** (néptánc, magyar szerzők autentikus előadása, stb.), ám szívesen veszi, ha kedvelt, de Magyarországhoz **szorosan nem kapcsolódó** műfajokban (jazz, világzene, crossover, etno, stb.) is talál kedvére valót. Ezért a színpadi produkciók kínálata nem korlátozódhat

⁵³ A 2009-ben (a 2010-es Európa Kulturális Fővárosa magyarországi eseményei előtt egy évvel), illetve a 2010-es események után 2-3 évvel ismét érdemes egy több hónapig tartó rendezvénysorozattal a megszerzett hírnevet erősíteni.

a kifejezetten Magyarországhoz köthető műfajokra, de az ezekben fellépőknek egyedül és különlegeset kell tudniuk nyújtani.

A külső helyszínek esetében a várhatóan **nagy közönség- és médiaérdeklődésre**, rádió-, tévé sugárzásra vagy internetes közvetítésre⁵⁴ számot tartó kőszínházi és szabadtéri produkciók (táncgála, mozgásszínház, musical, fúvószenekari fesztivál, operafesztivál, rock, etno, jazz fesztivál, stb.) létrejöttének támogatását érdemes előnyben részesíteni.

A jövő építése

A jövő építése érdekében a hangsúlyt a Franciaországban még nem ismert, egyedülálló produkciót nyújtani tudó **fiatal előadóművészek és alkotók** bemutatkozására kell helyezni. A sikeresen bemutatkozó fiatal művészeket rendszeres újra kell szerepeltetni.

A programok aránya, programtervezés

A saját költségvetést terhelő belső és külső rendezvények, hangversenyek, kiállítások, vetítések számát és arányát az ésszerűség és költségvetés határozza meg, de a mennyiségi kínálat nem lehet cél.

A **reprezentativitás** tekintetében jogos igény, hogy a kiállításokon egy-két év átlagában lehetőleg minden képzőművészeti ág szerepeljen. Ahogy komolyzene terén sem nem lehet elvárás a hangszerek változatosságának biztosítása, a műfajok terén sem szempont, hogy minden műfaj pontosan azonos mennyiségben szerepeljen. Ugyanakkor az eddig kevésbé reprezentált, tánc, mozgásszínház, kísérleti színház, rock zene, elektro-akusztikus zene franciaországi megjelenését segíteni kell, továbbá nem hiányozhat a PMI kínálatból a magyar népzene és folklór.

Potenciális közönség, célközönség

Az Intézet potenciális közönségének két fő csoportja:

1. a Franciaországban élő első és sokadik generációs magyarok, az országban tanuló, dolgozó, kiküldött magyar állampolgárok, valamint a magyar kultúra valamelyik területéhez kapcsolódó témával foglalkozó művészek, kutatók, egyetemisták, szakemberek
2. egy szélesebb kör, az egyetemek és főiskolák történelem, művészet és politika szakos hallgatói és a bármilyen magyar vonatkozású témában publikáló szakemberek, a francia

⁵⁴ MEZZO Tv, ARTE Tv, Hector (www.radiofrance.fr/chaines/hector), FranceMusique (www.radiofrance.fr/chaines/france-musiques), RadioClassique (www.radioclassique.fr) stb.

testvérvárosok, közép- és felsőfokú intézményekkel jó kapcsolatokat ápoló francia oktatási intézmények tanárai és hallgatói (rajtuk keresztül családtagjaik), a Magyarországra utazó és onnan visszatérő, illetve bármilyen magyar vonatkozású esemény résztvevő, érdeklődő franciák.

Az Intézetnek 2006 szeptemberétől a 2. pontban leírt **szélesebb értelmiségi kört kell megcéloznia**, azaz programjainak hírét az eddig el nem értekhez is el kell juttatnia, illetve a már elért szegmenseket a magyar kultúrával való találkozásra kell ösztönöznie.

Reklám, promóció, médiakapcsolat

A PMI feladata **Magyarországnak a magyar kultúra segítségével történő promóciója**.

A promóciónak ez a kiterjesztett értelmezése magába foglalja a klasszikus eszközök alkalmazását is, vagyis egy-egy termék bevezetésének segítségét, illetve piaci pozícióinak javítását a PR/marketing eszközök segítségével.

A tágan és szűkebben értelmezett tervszerű promóció a PMI esetében is alapvetően két módon történik:

- a programok és szolgáltatások által
- a promóció klasszikus eszközeivel.

Figyelembe véve az Intézet költségvetését, bevezettségét, valamint a promóció költségigényeit, a 2010-es magyarországi eseménysorozatot előkészítő franciaországi felvezető időszak előtt inkább az alacsony költségigényű megjelenésben kell gondolkodni.

A francia közönség már az Internet előtt a *MiniTel* nevű rendszeren is megszokta az online információszerezést, ezért a PMI műsorairól és a felölelt tevékenység legszélesebb köréről biztosítani kell a francia közönség **online információhoz jutását**, ideértve a PMI teljes könyvtári katalógusának online konzultálhatóságát. Ennek feltétele egyrészt a hatékony **internetes megjelenés**, másfelől a helyi szokásokat figyelembe vevő **digitális tudástár** kialakítása és folyamatos karbantartása.

A médiát a bejáratott csatornákon keresztül az Intézettel kapcsolatban lévő eseményekről tájékoztatni kell, de egyre nagyobb figyelmet kell szentelni az online média tájékoztatásának is.⁵⁵

⁵⁵ A könyvek és kiállítások specializált oldalainak jó részén az Intézet hírei ma is megjelennek. Egy szélesebb azonban itt is lehetséges. (Lásd a 3. számú mellékletben.)

VEZETŐI PROGRAM ÉS MUNKATERV-ELŐZETES

„Meg kellene tanulni, hogy van olyan elem, ami a magyarsághoz kapcsolódik, van olyan elem, ami már „meg van csinálva”, csak tudnunk kellene élni vele, a helyére kellene tudnunk tenni a jelképeket. Tehát mi otthon berzenkedve szólunk arról, hogy csikós romantika, meg puszták, meg egyebek. Biztosan változtatni kell és lehet ezen, de érzésem szerint nem a helyébe kellene tenni valamit, hanem valahogy ki kellene egészíteni.”⁵⁶

VEZETŐI PROGRAM (2006-2010)

Vezetői tevékenységem célja az **Intézet rangjának megőrzése**, a magyar kultúra potenciális közönségéből **a mainál szélesebb réteg elérése**, a magyar kultúrkincsről a Párizsi Magyar Intézet missziójának teljesítése során felhalmozódott **ismeretanyag digitalizálása** és a hozzáférhetőség biztosítása terén kiemelkedő francia know-how lehető leggyorsabb adaptálása és gyakorlati alkalmazása.

Jelképpé teendő hívószavak: **tehetség, sokszínűség, kultúra → MAGYAR .**

Kulturális jelenlét

A hagyományokat követve, a PMI **aktív jelenlétét** Párizsban rendszeres, a résztvevők és a partnerek elégedettséget kiváltó programokkal és szolgáltatásokra kívánom biztosítani.

A programok tervezésekor **sokszínűségre**, az egyes művészeti ágak arányát illetően 1-2 éves szinten kiegyenlített megjelenésre törekszem. A kínálat gerincét **rendezvények, koncertek és irodalmi estek, filmek/tematikus sorozatok és kiállítások** alkotják. A fennmaradó rész a **nyelvoktatásé, a gyermekprogramoké**, a helyi és hazai eseményekhez kapcsolódó, a középtávon nem tervezhető, illetve az előre nem látható **ad hoc programoké** és a **médiatáré**.

A mai magyar kultúra és az aktualitások (évfordulók, jelentős magyarországi kulturális események, a brüsszeli és londoni intézetben szervezett programok átvétele, stb.) bemutatása mellett időről-időre lehetőséget kívánok biztosítani az európai és a francia nemzeti kulturális kincset gazdagító magyar művészekre és tudósokra való emlékezésnek.

⁵⁶ „Csernus Sándor, a párizsi Magyar Intézet igazgatója” Új Horizont, XXIX. évfolyam, 2001., 1. szám (www.ujhorizont.ngo.hu/2001_1/12.html).

A feladatok sokrétűsége és egyes feladatok prioritás igénye alapján előre jelezhető, hogy **2006-ban** tevékenységem jelentős részét az **operatív** jellegű feladatok megoldása teszi ki. Ez az azonnali döntést igénylő kérdések mellett főleg a külső helyszínek bővítése érdekében történő **kapcsolatépítést** jelenti.

2007-től kezdve a kapcsolatépítés folytatása és a kapcsolatok ápolása mellett a **közép- és hosszú távú tervezésre** kívánok hangsúlyt helyezni. Fontos feladat lesz a 2010-es magyarországi eseménysorozatokhoz kapcsolódó programok előkészítése.

A PMI saját szervezésű **külső és belső programjainak** hullámzó aránya helyett 2008-tól nagyjából állandó arányt kívánok beállítani. A 38-40%-os külső, 60-62%-os belső arányt tartom ideálisnak. A külső programok minimum 50%-át vidéken tervezem. Nagy apparátust megmozgató külső programot 2009 előtt nem tervezek. Amennyiben anyagi lehetőségek ezt megengedik, 2009-ben az **„Európa Kulturális fővárosa” 2010-es magyarországi eseménysorát támogató** programokat szeretnék külső - fővárosi és vidéki - helyszíneken megrendezni.

Külső szervező magyar vonatkozású programjai közül a tudományos konferenciákat és képzőművészet leszámítva főleg a **nagyközönség- és médiaérdeklődésre számító projektek támogatását** tervezem. A képzőművészet terén viszont előnyben részesítem a mai **magyar és határon túli magyar művészek alkotásait** bemutató/forgalmazó galériákat. A magyar nyelv és kultúra ápolásában segíteni kívánom a **szórványmagyarság** kiemelkedő franciaországi szervezeteit.

A PMI részéről anyagi és szervezői közreműködést nem igénylő területeken **erőteljes érdekképviselő tevékenységet** kívánok kifejtetni **a magyar kultúra jelentésének növelése** érdekében (pl. médiatárak, rádióállomások, fesztiválok).

A **hazai oktatás** területéről elsősorban a magyar zeneoktatásra fókuszálva, a kapcsolatok területeinek és szereplőinek körét is szélesítve kívánom a **pozitív országgépet** erősíteni.

A **kétoldalú kapcsolatok** terén célokom a **helyi neves művészek** és a **magyar értékek „összehozása”**, illetve Franciaország kulturális értékeinek, oktatási és tudományos eredményeinek közvetítése, az átvétel lehetőségeinek feltárása, a lehetséges együttműködők kapcsolatfelvételének támogatása. El kívánom érni, hogy az „Európa Kulturális fővárosa” címet elnyerő **magyar városban** a fogadó ország művészei is szerepeljenek.

Média és kulturális kapcsolatok, digitális adattár, promóció

A médiával és a kultúra területén működő intézményekkel/szervezetekkel való minél szélesebb partneri kötelék kialakítása nagyon csábító, én azonban ennél fontosabbnak tartom az **élő kapcsolatokat**, vagyis a kapcsolatok ápolását, ezért működésem első 2-3 évében inkább vállalom egy szűkebb partneri körrel a **rendszeres** együttműködést, mint egy a teljes médiára, sajtóra kiterjedő, összes egyetemmel és kulturális központtal büszkélkedő, de esetleg csak felsorolás-szinten maradó, elvi címlista gondozását.

Nagy hangsúlyt fektetek az olyan, **hosszú távon megtérülő** befektetésekre, mint a magyar kultúra értékeinek egyetemisták körében történő megismertetésére: az **egyetemi médiatárak**, **közkönyvtárak** magyar felvételekkel történő megajándékozására.

Az élénkebb és a nagyobb vidéki újságokat is érintő megjelenés érdekében a **napisajtóval** való kapcsolat terén esetleg szükséges teendőket a sajtóanyag helyszíni áttekintése után a sajtótitkárral közösen fogom egyeztetni.

A PMI **honlapjának** jelenlegi gyakorlatával szakítva, 2006 januárjától a magyar nyelvű sajtó oldalon a francia sajtó cikkeit fordításban fogom közölni. A honlap francia és angol nyelvű oldalán is **megszüntetem a magyar nyelvű újságok magyar nyelvű idézést**. a hazai sajtó cikkeit az adott nyelvre fordítva fogom felhelyezni. Ezzel párhuzamosan, az online elérhető digitális tudástár részeként hozzáférhetővé kívánom tenni a korábban (különösen a MAGYart időszakában) megjelent érdemi publikációkat.

Célközönségnek a **francia nyelvű érdeklődőket** tekintem, a magyar kultúra franciaországi támogatása az ő igényeiknek a kiszolgálását kell, hogy jelentse.

Emellett 2008-ra el kívánom érni, hogy Franciaország jelentős internetes **kulturális/oktatási/tudományos portáljain** legyen hiteles és bőséges információ a portál témájának magyar vonatkozásairól.

Franciaország Európában is kiemelkedő tapasztalattal rendelkezik az elektronikus és online információátvitel, -átadás terén, a francia értelmiség mára már nemcsak a lehetőségek sorába veszi, de első számú forrásként kezeli a digitális adattárakat, ennek az elvárásnak is meg kell felelni, amikor a magyar kultúrkinés terjesztésével kapcsolatos feladatokról beszélünk. Nélkülözhetetlen a **magyar kultúra francia nyelven konzultálható digitális tárának** megteremtése, melynek alapját elsőként a jogdíjmentesen elérhető magyar kötődésű francia, illetve francia fordítású magyar irodalmi alkotások és a PMI működése során keletkezett anyagok (kutatási és konferencia anyagok, rendezvények rögzített eredményei, stb.) adhatják.

A francia nyelvű **digitális szövegtár elkészítésének munkáját** egy gondosan elkészített projekt elfogadása után **haladéktalanul meg kell kezdeni.**

Működési feltételek

Személyi háttér

A PMI státuszainak számát a feladatokhoz mérten elegendőnek tartom, a munkamegosztást, feladat és felelősség delegálást, a csapatmunkát az eredményes működés alapjának tekintem.

Pénzügyi háttér

Az elmúlt évek részletes gazdálkodási adatainak – benne a saját bevételek és kiegészítő források – ismerete hiányában a költségetéssel kapcsolatban számszerűsített javaslatom nincsen. A stratégiámból adó célok megvalósítása a költségvetés függvénye is. Elégedett lennék, ha a kimozdulás (külső programok, külső szervezők), a digitalizálás és internetes tudásszolgáltatás, valamint a marketing fontossága tükröződne a költségvetés arányaiban. Pl.:

Bér és járulékok, bér jellegű kiadások	36%
Fenntartás, karbantartás	10%
Saját szervezésű <i>indoor</i> programok	20%
Saját szervezésű <i>outdoor</i> programok	10%
Külső szervező programjában közreműködés	2,5%
Könyvkiadás	5%
Informatikai fejlesztés (digitalizálás, tudástár-program)	5%
Médiatár fejlesztése	1%
Marketing/PR	6%
promóció	2%
Egyéb költségek	2,5%

Programok

A programtervezési és a közreműködők felkérésével kapcsolatos feladatokat az egyes területekért felelős munkatársakkal közösen kívánom ellátni. A kollégák szakértő munkájára különösen a film, képzőművészet, iparművészet, színművészet, irodalom könyvkiadás és kutatás terén számítok. A következő évekre előkészített programok, illetve az esetleges fenntartói elvárások ismerete nélkül nem lehet, és nem is szükséges pontos műsortervvel szolgálni.

Orientálás szándékától vezetve vázlatosan összefoglalom, hogy a fentebb kifejtett preferenciák alapján milyen műsorokat látnék szívesen. A PMI programjainak tervezésekor (2006 és 2011 között) a következő kategóriákat használom: rendezvény/esemény,⁵⁷ hangverseny,⁵⁸ tánc(művészet), színház, kiállítás,⁵⁹ film/videó, nyelvápolás, folklór (népzene, néptánc).⁶⁰

Rendezvény/esemény a PMI épületében : tudomány, irodalom, beszélgetés

Rendezvény/esemény keretében az eddig havi átlag 2 konferencia és 1 beszélgetés gyakorlatát –amennyiben ezt az érdeklődők száma indokolja– folytathatónak tartom. Tudományos konferenciák területén a kooperáló egyetem igénye,⁶¹ valamint a Klebelsberg-ösztöndíjasok és a Prix Hungaria díjra jelentkezők munkái minőségének függvénye. A **Magyar-francia tudományos szakmai szervezetek találkozói**, előadásai, konferenciának továbbra is színhelye lesz. az Intézet.

A **magyar irodalom** –Sauvegot szavaival– „kulcs a magyar civilizáció szívéhez”.⁶² A francia nyelven elérhető friss alkotásokat, és a régebbi művek régi vagy fordításait lankadhatatlanul a PMI előadásainak programján kívánom szerepeltetni. Új szépirodalmi alkotás megjelenésekor a kiadóval, szerzővel és fordítóval továbbra beszélgetést tervezek

A hangversenyek a PMI épületében

A PMI termében a szimfonikus hangversenyek kivételével a műfajok legszélesebb skálája megszólalhat.

Alapelv, hogy a PMI színpadán a fogadó országbeli klasszikus zenét játszó művészek zömében **magyar vagy magyar származású alkotók műveiből** játsszanak (*Liszt, Bartók,*

⁵⁷ Rendezvény/esemény besorolás alatt találkozókat, szemináriumokat, előadásokat értek. A találkozók, szemináriumok, előadások kapcsolódhatnak művészeti programokhoz (hangverseny, kiállítás, vetítés), de attól függetlenül is szervezhetők.

⁵⁸ Hangverseny alatt a régizenei, klasszikus- és kortárs zenei, valamint az etno, folk, rock., jazz, worldmusic koncerteket értem.

⁵⁹ Kiállítás alatt festmények, rajzok, metszetek, fotók, kispasztikák és szobrok bemutatását, valamint videó-installációkat és performance-okat értem.

⁶⁰ A népzene, néptáncot és népművészetet a programok tervezésekor csak akkor veszem külön kategóriaként, amikor kifejezetten népművészeti tematikájú program-együttest (zene, tánc, kézművesség, népmese, stb.) tervezek.

⁶¹ Pl. a Tempus, Erasmus, Leonardo programok, és BALATON program keretében zajló konferenciák, és érdemes volna bemutatni, a PMI-ben 1999-ben megrendezett „Alternáló Ipari Háttérű Mérnökképzés” hatásának eredményeit.

⁶² „...megfogadta magamban, hogy most már közelebről is megismerkedem ezzel a magyar irodalommal, mert minden bizonytalansággal kulcs lehet a magyar civilizáció megértéséhez, melyet éreztem ugyan magam körül, de körvonalait megragadni nem tudtam.” Aurélien Sauvegot-t idézi Madácsy Piroska, in: Aurélien Sauvegot és tanítványai Madáchról.

Kodály, Dohnányi, Weiner, Farkas, Járdányi, Kurtág, Ligeti, Lajtha, Eötvös stb.). A klasszikus zenét játszó **hazai, határon túli magyar, és magyar származású külföldi művészek** műsora lehetőleg magyar vagy a fogadó országbeli zeneszerző, illetve értéket képviselő bármilyen nemzetiségű alkotó műveiből álljon.

A **fogadó ország** magyar származású művészei közül meghívni tervezem a színpadon az utóbbi években nem szerepelt *Krausz Adrienn*t, a hazai **fiatal magyar művészek** közül *Lendvay Józsefet, Bogányi Gergelyt, Kelemen Barnabást, Kokas Katalint*, a Bolyki Brotherst, a Brass in the Five-t. Szeretném, ha igazgatásom alatt visszatérő vendég lenne a Dresch Quartet, *Szabados György*, a Grecsó István Quartet, a Budapest Klezmer Band, *Balogh Kálmán, Szakcsi Lakatos Béla*, a Kalyi Jag együttes valamint *Déki Lakatos Sándor* és cigányzenekara, *Kállai Kiss Ernő* klarinétművész és cigányzenekara.

Az IRCAM és az Ensemble Intercontemporain kortárszenei fesztiváljaihoz kapcsolódva 2007-től minden évben tervezek egy néhány napos **magyar kortárs zenei fesztivált** (a HEAR együttes, a Keller Quartet, ComponEnsemble, az erdélyi *Csiki Boldizsár, Kondor Ádám, Vajda Gergely, Eötvös Péter, Jeney Zoltán, Sárosi László, Orbán György* és *Vajda János* zeneszerzők részvételével).

Híres magyar módszerek: a Franciaországban élő magyar alkotó- és előadóművészek, valamint a zenepedagógia terén a *Kodály-iskolát* követő pedagógusok és növendékeik bemutatkozása, éves gyakorisággal. A *Liszt-Bartók-Thomán zongoraiskola* jelentőségét Párizsban nem lehet eléggé aláhúzni, ezért a franciaország-szerte elismert *Rév Livia* immár hagyományos kurzusának és koncertjeinek továbbra helyet kell biztosítani.

Tánc(művészet)

A PMI színpada nem teljesen alkalmas a teret igénylő, klasszikus mozgásművészeti produkciók helyszínéül, ezért ilyen programokat külső programként tervezek.

A 2003-ban francia állami elismerésben részesült *Bozsik Yvett* produkció rendszeres bemutatásának segítése, és a 2002-ben Lyonban hat estén keresztül óriási sikerrel vendégszerepelt *Szegedi Kortárs Balett* fellépéseinek segítése is feltétlenül indokolt.

Színház

A PMI színpada kamaraprodukciók helyszínének alkalmas, ezért ilyen jellegű előadásokon kívül (pl. a Merlin Színház vagy a Krétakör néhány darabja) saját szervezésű színházi

produkción kívül programként tervezek. Ezen a téren elsősorban munkatársaim és szakemberek javaslatára kívánok támaszkodni.

Kiállítás (képzőművészet, iparművészet, fotó, vizuális installáció) a PMI épületében

A két kiállítóhelység képzőművészeti, iparművészeti és fotó kiállításokra alkalmas helyszín. Világhírű magyar művészek eredeti alkotásainak kiállítására az Intézet nem vállalkozhat, ezért a képzőművészet, iparművészet, fotóművészet terén - ellentétben a többi művészeti ággal - túlnyomórészt **a francia közönség előtt ismeretlen**, de kvalitásos alkotók műveit szeretném bemutatni.

Ezen a téren is elsősorban munkatársaim és szakemberek javaslatára kívánok támaszkodni, de szívesen támogatnám olyan programot tudnánk hirdetni, mint

- *El Kazovszkij* festőművész kiállítása
- *Koroncz Endre* vizuális installációk
- *Szegedy-Maszák Zoltán* képzőművész kiállítása stb.

Iparművészetünk a textil-, üveg-, bőr- és ezüstművészet, a népi iparművészetből a tojásfestést és tojáspatkolást, valamint a Korondi kézművesek művészetét tervezem bemutatni. A **jellemeztervező** szakmát egyedülálló fortélyokkal gazdagító *Rátkai Erzsébet* terveinek és megvalósult jelmezeinek önálló tárlatot szeretnék.

A mindennapokat és a kivételes történelmi pillanatok megörökítő fotók mellett magyar és magyar származású művészek jelentőset alkottak a képi nyelvvel kísérletezés és **fotóművészet** terén, a természet illetve szociofotóknak, etno-szociofotóknak egyaránt van helyük. Témakörök:

- Magyarország világörökségi helyszínei
- gyógyvizek Magyarországon (ásványvizek és fürdőhelyek)
- *Holczér Péter* fotóművész természet-fotó kiállítása
- *Gáti György* fotóművész Budapest-fotóinak („Hidak”)
- magyar fotóművészek francia művészekről készített portréi.

A magyar **építészet** viszonylag ritkán van jelen az Intézetben, ezért pl. *Ybl* és kortársait, és a XX. század '20-as, '30-as éveinek modern magyar építészetét bemutatandónak tartom. Feltétlen érdemes *Koós Károlyra*, és az 1937-es Párizsi Világkiállítás évfordulója alkalmából a magyar pavilont tervező *Györgyi Dénesre* emlékezni. A párizsi világkiállításokon való magyar részvétel építészeti emlékei (rajzok, dokumentációk) külön kiállítást érdemelnek.

Az időszakos kiállítások jelenlegi havi 2,2/2,3-as átlagát a jövőben is fenntarthatónak tartom.

Film(vetítés) a PMI épületében

A film/video program a jelenlét biztosításának költséghatékony eszköze. A vetítéseket az Intézet lankadatlanul végzendő munkájának tartom. Szerencsés volna más művészeti ágakkal összekapcsolható **tematikus sorozatok** kialakítása, és nem szabad visszariadni egyes filmek 2-3 évenkénti **újravetítésétől**, illetve kívánságra újra műsorra tűzésétől.

2006 és 2010 között az alábbi tematikus sorozatokat tervezem:

- Életműsorozatok: *Szabó István, Jancsó Miklós, Mészáros Márta*
- Magyar Oscar-díjasok: *Rófusz Ferenc, Szabó István, Koltay Lajos*, Cannes-i díjasok,
- Magyar vígjátékok (1950-től 2005-ig)
- Az elmúlt évek filmjei: *Kontroll, Magyarok bejövetele, NEXXT, Hídember*, stb.
- Fiatal alkotók (*Vranik Roland, Pohárnok Gergely, Paczalai Béla, Pados Gyula*, stb.)
- Retrospektív *Rózsa Miklós* filmjeiből
- Retrospektív *Lugosi Béla* filmjeiből
- Magyar rajzfilmek.

A csütörtök esti vetítéseken nem változtatok, a vetítések jelenlegi havi 1,7/2-es átlagát a jövőben is fenntarthatónak, egyes hónapokban emelhetőnek tartom.

Nyelvápóllás, oktatás

A **magyarul tanulni** vágyók igényének kielégítése és a szórvány magyarok **anyanyelv ápolásának** segítése céljából a nyelvtanfolyam fontos szolgáltatás.

A PMI nyelvtanfolyamai és magyar nyelvi színjatszók köre iránti érdeklődés, illetve a fenntartó szándékai pontos ismerteték hiányában a szolgáltatás működésének távlatait kívülről nem lehet megítélni.

Folklor (népzene, néptánc, népművészet) a PMI épületében

A népzene és néptáncot **nem választom el** a zene- és a táncművészettől. Külön csak akkor kezelem a műfajt, amikor a magyarországi illetve a Kárpát-medencei magyarok folklórájának **tematikus bemutatásakor** a népzene, a néptánc és a népművészet programcsoporthoz, önmagában kis **mini-fesztivált** alkot. A Kárpát-medence tájegységeinek szentelt minifesztivált a 2007/2008-as szezontól minden szezonban tervezek.

Külső helyszínen zajló rendezvények

Külső helyszín esetében a már bejáratott helyszíneken túl Franciaország egyetemi városaiban gondolkodom. 2010-ig Metz, Nancy, Strassburg, Lyon, Grenoble, Bordeaux, Limoges, Tours, Angers, Nantes, Rennes, Rouen városaira fókuszált mini-fesztiválokban gondolkodom. Számítok arra, hogy a MAGYart rendezvényeinek sikere a produkciók más helyszíneken történő bemutatásához vezetett, a jól megválasztott városokban rendezett külső események „szétsugárzása” ismétlődni fog.

Külső helyszínen megrendezendő tárlatok, performance-ok, hangversenyek száma a terembérleti díjak és résztvevők számának függvénye. A **határon túli magyarok** franciaországi **hagyományőrző szervezetei** részére szezononkénti gyakorisággal tervezek műsort szervezni, vagy műsor részére „ajándék programot” küldeni.

A külső hangversenyek kapcsán meg kell említeni a magyar **orgonaművészeket**, hiszen Franciaország bővelkedik felújított orgonákkal rendelkező templomokban 2008-ig szelíd lobbytevékenységgel el kívánom érni, hogy a hangszer olyan kiválóságai, mint *Elekes Zsuzsa*, *Zászkaliczky Tamás*, *Virág András*, *Király Csaba* Magyarország zenei rangjához megfelelőbb számban szerepeljenek Chartres, Amiens, Reims, Tours, Bourges, Strassburg katedrálisában. Nagy eredménye lehetne, ha – akár viszonyossági alapon – a 2004-es *Chartre-i Nemzetközi Orgonaverseny* győztese, *Fassang László*, a párizsi Notre Dame-ban legalább két évenként koncertet adhatna.

Az első külső helyszínen rendezett reprezentatív sorozatot a **mozgásművészet** jegyében képzelem a következők fellépésével: Duna Művészegyüttes, Honvéd Művészegyüttes, ExperiDance (STEEL című vagy egy friss produkcióval), Bozsik Yvette, az Operaház új, 2006-ban bemutatandó Bartók-balettestjével, a Szegedi Kortárs Balett és a Marseille-i Nemzeti Balett (vezeti *Frederic Flamand*) kortárs magyar zenékre készült koreográfiáival. A sorozat lehetséges időpontja: 2009.

Összefoglalás

Magyarország és a magyarság értékes, egyedi kultúrájával járul hozzá Európa közös kulturális örökségéhez. A Párizsi Magyar Intézet ennek a kultúrának franciaországi közvetítője. Munkámmal azt szeretném elérni, hogy a francia értelmiség, különösen az egyetemekről most kikerülő nemzedékek számára országunk kultúrájának valamilyen darabkája ismert legyen, és ehhez pozitív, de legalábbis **hiteles kép** társuljon.

A Párizsi Magyar Intézet jelenlegi programjai közül a megszokott, szezonként visszatérő események jelentős részét megtartom. A mennyiség helyett az **egyediség**, a **sokszínűség** és a **minőség** a fő szempont, a külső helyszínek bővítése várható.

2011-ig fokozatosan fel kívánom dolgoztatni és elektronikusan **hozzáférhetővé** tenni a Párizsi Magyar Intézet segített kutatások, konferenciák anyagát, a könyv- és médiatár katalógusát, a magyar kultúra nagyköveteivel kapcsolatos szöveges, hang- és képanyagokat.

A Párizsi Magyar Intézet igazgatójának sok elvárásnak kell megfelelnie. A **helyszíni partnerek** és munkába **otthon bekapcsolódni kívánók** érdekeit figyelembe kívánom venni, feltéve, hogy összhangban van az Intézet tevékenységével, az elfogadott stratégiai és vezetői programmal, és nem utolsósorban, ha az **közép vagy hosszú távon a Franciaországban teljesítendő kulturális misszió javát szolgálja**.

MUNKATERV-ELŐZETES

A pályázatot az igazgatói állás betöltését 2006. januárjától, vagyis a 2005/2006-os szezon második felétől hirdeti. Munkaterv elkészítését nem kéri. Mivel az új igazgató a fennálló szabályozás értelmében munkáját januárban rögtön munkaterv (és a 2005-ös év beszámolójának) elkészítésével kezdi, egy munkaterv előzetes elkészítésével nagy vonalakban jelezni kívánom a 2006-os év teendőit. A Munkatervet a PMI munkatársai által már előkészített rövid-, és középtávú programtervek részleteinek ismeretében, a helyszínen fogom kidolgozni.

Munkaterv-előzetesként a kiutazás előtti legfontosabbnak tartott teendőket, és az első év során a kiküldetés helyszínen prioritást élvező teendőket sorolom fel. Vázlatosan felsorolom továbbá azokat a 2007 és 2011 közötti hazai kiemelkedő kulturális eseményeket, amelyekhez a PMI közreműködésével, kapcsolódó franciaországi programokat tervezek.

A kinevezéstől a megbízás lejártáig terjedő időszak munkáinak ütemezését **három fő szakaszra** osztom az alábbiak szerint:

igazgatói periódus 2006 - 2010				
első szakasz	második szakasz			harmadik szakasz
2006	2007	2008	2009	2010

Az **első szakasz** a kiutazásig, illetve a fogadó országba érkezést követő átadás-átvételtől a 2006. év végéig tart.

A **második szakaszban** kezdődik a stratégiai tervben felvázoltakat lebontó munka. Ezt a 2006. év munkájának értékelése és a 2007. Munkatervének elkészítése indítja.

A **harmadik szakasz** kezdete a következő igazgatói pályázat nyertesének kinevezésekor kezdődik, és az új vezető hivatalba lépését követő átadás-átvételig (várhatóan 2011. január) tart.⁶³

Az öt éves ciklus elején a vezetői munkát az operatív intézkedések, a tervezés dinamikáját a rövid távú gondolkodás fogja jellemezni. A vezetői munka és a tervezés jellemzőinek az ideális irányba történő megváltoztatását a 2007-ban. Céлом, hogy a második szakasz második évében (2008) a rövid, közép és hosszú távú tervezés kezdeti 40-40-20%-os aránya 20-30-50%-ra változzon. (A rövid és középtávú tervezés lehetőségének fenntartását az előre nem látható, változó igények indokolják.)

⁶³ Amennyiben a miniszter a régi igazgató pályázatát fogadja el, a második szakasz automatikusan folytatódik az új megbízási idő kezdőnapjáig.

Az első szakasz

Az első munkaszakasz a kiutazásig, illetve a fogadó országba érkezéstől a 2006. év végéig tart. Ebben a szakaszban történik az elkövetkezendő évek kapcsolatainak alapozása.

első szakasz	
2005	2006
kiutazás előtt	a fogadó országban az év végéig

A 2006-ös év külszolgálati (és az azt megelőző itthoni 45-60 nap) idejének fő jellemzője a felkészülés és ismerkedés, az Intézet átvétele és a folyamatos működés biztosítása, a 2005/2006-os szezon eseményeinek zavartalan lebonyolítása, kapcsolatfelvétel, a rövid- és középtávú programok előkészítése, és a 2006/2007-es szezon programjának előkészítése majd megvalósítása, a média-megjelenések és az internetes elérhetőség a kor igényeinek megfelelő átalakításának megkezdése. A hatékony munka érdekében elindítom megjelenések impaktjának figyelemmel követését és a PMI mérhető teljesítményeinek monitorozását, értékelését.

Kiutazás előtti kapcsolatfelvétel

A kiutazás előtti időszak a felkészülésé és a hazai kapcsolatfelvételé, melynek célja a személyes kapcsolat kialakítása és **együttműködési javaslatok** megfogalmazása/meghallgatása/felvetése a kultúra, a tudomány és az oktatás néhány reprezentáns személyével, és a reprezentáns intézmények képviselőjével.

A NKÖM által támogatott, **kiemelt magyar kulturális intézmények** és vezetői közül az őszi folyamán találkozni szeretnék néhány múzeum, koncert- és rendezvényszervező, opera, tánc, és szimfonikus zenekari intézmény vezetőjével, valamint, a film- és a fotóművészet, az irodalomtudomány és hagyományörzés területén dolgozó vezetőkkel, a Tét program, a Balaton program, valamint a francia egyetemekkel élő kapcsolatok ápoló magyar egyetemek illetékeseivel. Részletesebben meg kívánok ismerkedni a kultúra területén folyamatban lévő, elfogadott hazai és nemzetközi projektekkal és a projektek felelőseivel.

A PMI további sikeres működése érdekében együttműködésre és jó partneri kapcsolat kialakítására törekszem az alábbi intézményekkel és vezetőkkel:

Zene, rendezvény

- Hungarofest Kht. *Bence Ottó* ügyvezető
- Magyar Könnyűzenei Exportiroda vezetője

Múzeumok

- Szépművészeti Múzeum, *Baán László* főigazgató
- Iparművészeti Múzeum, *Dr. Simon László* főigazgató
- Műcsarnok, *Petrányi Zsolt* főigazgató
- Kortárs Művészeti Múzeum, Ludwig Múzeum Budapest, *Néray Katalin* igazgató

Hagyományőrzés

- Hagyományok Háza, *Kelemen László* főigazgató
- Néprajzi Múzeum, *Fejős Zoltán* főigazgató

Film, Fotó

- Magyar Filmintézet, *Gyürey Vera* igazgató
- Magyar Fotográfiai Múzeum, *Kincses Károly* igazgató
- Magyar Fotográfusok Háza - Mai Manó Ház, *Dr. Csontos László* igazgató

Irodalom

- Magyar Fordítóház Alapítvány, *Géher István* kuratóriumi tag
- Magyar Rádió, Irodalmi Főosztály

Tudomány

- Magyar Természet-tudományi Múzeum, *Dr. Matskási István* főigazgató
- Magyar Tudományos Akadémia
- Magyar Zenetudományi Intézet (*Dr. Tallián Tibor* igazgató)

Oktatás

- Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, *Batta András* rektor
- Kecskeméti Kodály Intézet, *Erdei Péter* igazgató, karnagy

Kapcsolatfelvétel a folyamatban elfogadott projektek felelőseivel, szervezőivel

- Sigismundus Rex et Imperator, Szépművészeti Múzeum (2006)
- „Európa Kulturális Fővárosa 2010” aspiráns magyar városai (Pécs, Miskolc, Eger, Sopron, Győr, Budapest, Debrecen)
- Batthyány Lajos Emlékév (2007)
- Hunyadi Mátyás Emlékév (2008)
- Erkel Ferenc Emlékév (2010)

A kapcsolatfelvétel listája **korántsem teljes**, és csak az igazgatói munka elején feltétlenül megkeresni szándékozott intézmények és vezetők nevét tartalmazza. A munka során a közreműködőnek megnyerni kívánt intézmények listája bővülni fog, a felsoroltak azok, akikre induláskor feltétlenül támaszkodni kívánok.

2006. év végéig helyszínen végzendő teendők

- helyzetfelmérés⁶⁴
- bemutatkozás (a partnerek személyes megkeresése), kapcsolatfelvétel
- a 2005/2006 szezon lebonyolítása
- a 2006/2007-es szezon előkészítése majd bonyolítása
- a következő évek programjának tervezése.

Kapcsolatfelvételt az első munkaszakasz alatt fesztiválok – ezen belül is, főleg **vidéki fesztiválok** – szervezőivel tervezem, remélve, hogy közép- és hosszú távon az ismert magyar előadók és művek, valamint a befogadók köre tovább szélesíthető.⁶⁵ A *Chorégies d'Orange* nyári fesztivál vezetőjét, *Raymond Duffaut*-t az elsők között kívánom felkeresni.⁶⁶

A Franciaországban működő magyar a szervezetek közül⁶⁷ az Intézet küldetése szempontjából különösen nagy jelentőségű *Magyar Katolikus Misszió* és *Párizsi Magyar Intézet Baráti Kör* vezetőit **a lehető legkorábban** személyesen is fel kívánom keresni.

A második és harmadik szakasz

A stratégiai tervben felvázoltakat megvalósítása a kiküldetési periódus második szakaszának feladata. E négy év pontos programját és a teendőit a tárgyév elején készítendő Munkatervek fogják tartalmazni.

Amennyiben a 2010 második felében az Intézet 2011-től történő vezetésével *új* igazgatót bíz meg a Miniszter, úgy a kitűzött feladatok teljesítése kiegészül az átadás-átvételre történő készüléssel, és rövid közép-és hosszú távú hatással járó döntések előtt a megválasztott igazgatóval való konzultációkkal (lásd: 63. lábjegyzet).

⁶⁴ Helyzetfelmérés alatt értem a helyszín és a környezet tényleges felmérését, az előkészített projektek megismerését, készenléti állapotuk felmérését, a társintézetek programjának és szolgáltatásainak benchmarkingját stb.

⁶⁵ A fesztiválok listáját lásd. a 4. számú mellékletben.

⁶⁶ A gyors látogatás azért fontos, mert Duffaut úr 2004 májusában éppen együttműködést ajánlva járt Budapesten, de a látogatás még nem hozott programokban is megjelenő eredményt.
(Forrás: www.gramofon.hu/hirek.php?i=98 .)

⁶⁷ Franciaországi magyar szervezetek listáját lásd az 5. számú mellékletben.

MELLÉKLETEK

A PÁRIZSBAN KULTURÁLIS INTÉZETET MŰKÖDTETŐ ORSZÁGOK

- Algéria
- Anatólia
- Anglia (British Council)
- Ausztria
- Csehország
- Dánia
- Egyiptom
- Finnország
- Hollandia
- Irán
- Írország
- Japán
- Kanada
- Katalónia
- Kína
- Kurdisztán
- Magyarország
- Mexikó
- Németország (Goethe Institut)
- Olaszország
- Oroszország
- Örmény diaszpóra
- Portugália
- Románia
- Svájc
- Svédország
- Szerbia-Montenegró
- Szíria
- Szlovákia
- Taiwan
- Wallonie-Brüsszel
- Yemen

A PÁRIZSI MAGYAR INTÉZET RENDEZVÉNYNAPTÁRÁBAN FELTÜNTETETT KÜLSŐ

HELYSZÍNEK

- Arcades du Marché Saint Germain
- Arcades du Théâtre de l'Odéon
- Batofar, Face au 11 quai François Mauriac
- Cambrai
- Carrousel du Louvre
- Centre Culturel Arabe Syrien
- Centre Paul Bailliar à Massy
- Château de Sassetot-le-Mauconduit
- Châteauroux
- Cinéma des cinéastes
- Cinéma Le Balzac
- Cité de la Musique
- Commanderie Saint-Jean, Corbeil-Essonnes
- Conciergerie
- le Grand Hall de l'École Spéciale d'Architecture
- École Normale Supérieure – 45, rue d'Ulm
- Eglise Notre Dame d'Auvers-sur-Oise
- Espace CINKO
- Espace Noriac rue Jules Noriac Limoges
- FIAP Jean Monnet 30
- Francia Nemzeti Könyvtár
- Grande Salle de l'École des Chartes
- Hôtel Bessonneau - Angers Városi Könyvtár
- Hôtel de Ville de Cergy
- Institut Polonais
- Külső helyszín
- La Butte Montmartre
- L'Arbre du Voyageur
- Le Carrosse
- Les 3 Luxemburg
- Lycée Sacré-Coeur de Saint-Brieuc

- Mairie du 16e
- Maison des Cultures du Monde
- Maison du Danemark
- Maison Heinrich Heine
- Marché Saint-Germain
- ODÉON
- Opéra Berlioz - Le Corum, Montpellier
- Paris Expo
- Párizs, Sorbonne - Nagy Amfiteátrum
- Párizsi Magyar Katolikus Misszióban
- Pavillon de l'Erable - Donaine de Bel Ebat
- Porte de Versailles - Parc des Expositions
- Porte de Versailles stand K 91
- Salle Cortot
- Salle des Fetes de Bessancourt
- Salle Pleyel, Paris
- Salle Saint-pierre de Neuilly
- Strasbourg
- Süsü, Mazsola, Mirr-Murr és a TV Maci Franciaországban
- Théâtre de Beauvais
- Théâtre Gérard Philippe à Saint-Denis
- Théâtre MC93 Bobigny
- Théâtre Ouvert: Jardin d'Hiver
- Université Nancy II
- Voûte Chabaud, Venelles (Aix-en-Provence)

ONLINE PROGRAMAJÁNLÓK, KULTURÁLIS PORTÁLOK

- **ARTS-PROGRAMME** Toute l'actualité culturelle en France
(www.arts-programme.com)
- **ConcertAndi** (www.concertandco.com/paris)
- **FranceFestivals** (www.francefestivals.com)
- **La Tribune de l'Art** (www.latribunedelart.com)
- **Le Litteraire.com** (www.lelitteraire.com/breve140.html)
- **Le Monde des Arts** (www.lemondedesarts.com/Actuagalmda.htm)
- **Paris Concerts** (www.classictic.com)
- **PARISart** (www.paris-art.com/livre_list.html)
- **SORTIRPARIS** (www.sortiraparis.com/main.php)
- **SunSITE Art & Culture** (www.sunsitemag.com)

FESZTIVÁLOK

KORTÁRS ZENE, FILM, KOMOLYZENE, TÁNC, SZÍNHÁZ, JAZZ, VILÁGZENE, ETNO/FOLK

- Opéra en plein air
- Festival d'Aix-en-Provence
- Festival de Musique Baroque de Beaune
- Les Floraisons Musicales de Chateauneuf du Pape
- Printemps des Arts de Nantes
- Festival de Saint-Denis
- Festival de Musique de Strasbourg
- Festival International de Musique de Sully-sur-Loire
- Musiques d'été à Bordeaux
- Festival Chopin à Paris
- Festival de Noirlac, Rencontres internationales d'art vocal
- Éte Musical Loire-en-Rhone-Alpes
- Festival International d'Orgue de Chartres
- Festival RenaissanceS de Bar-le-Duc
- Festival International de Colmar
- Festival Musical des Grands Crus de Bourgogne
- Nuits Musicales en Vendée Romane
- Musique Baroque en Vendée
- Nuits d'été de Megève
- Cordes en Ballade - Ardèche
- **Chorégies d'Orange**
- Festival des Arts Jaillissants
- Festival Européen Jeunes Talents de Paris
- Les Promenades Musicales du Pays d'Auge
- Les Nuits de la Citadelle de Sisteron
- Festival International de Piano de la Roque d'Anthéron
- Festival de Musique de Chambre de Menton
- Jazz in Marciac
- Festival du Périgord Noir
- Les Semaines Musicales de Quimper
- Saison Musicale de Royaumont

- Festival d'Ile de France
- Festival Internationale de Musique de Besancon – Franche-Comte
- Musica - Festival international des musiques d'aujourd'hui – Strasbourg
- Automne Musical du Chateau de Versailles
- Le nouveau festival Octobre en Normandie
- Festival international d'art sacré d'Antibes
- Festival „Présence” (IRCAM – Paris)

MAGYAR TÁRASÁGOK FRANCIAORSZÁGBAN⁶⁸

- A Francia Idegenlégió Leszerelt Katonáinak Egyesülete
- A Magyar Demokrata Párt Franciaországi Tagozata
- A Magyar Délvidékről Származó Francia Állampolgárok Egyesülete
- Magyar Származású Francia Fiatalok Egyesülete
- A Párizsi Magyar Intézet Barátainak Egyesülete
- Amitiés France-Hongrie Rhone-Alpes (Écully)
- Association Cambrai-Esztergom Amitié (Cambrai)
- Association France-Hongrie Cannes – Côte d’Azur
- Association la Corbeuse Szék (Corbeuse)
- Az Emberi és Állampolgári Tagok Magyar Ligája
- Colmar – Tiszteletbeli Konzulátus (Colmar - France)
- Délnyugat-Franciaországi Magyar Katolikus Misszió (Sainte Foy les Lyon)
- Emberi Jogok Ligája Magyar Képviselő (Barbéry)
- Európai Magyar Tudósítások (Puteaux)
- France-Hongrie Egyesület (Issy)
- Franciaországi Magyar Hírmondó (Paris)
- Franciaországi Magyar Katolikus Misszió (Paris)
- Franciaországi Magyar Protestáns Egyházközösség
- Franciaországi Magyar Szabadságharcos Szövetség
- Kéthly Anna „Exilkormány”-ának képviselője (Vernon)
- Külföldi Magyar Nők Klubja Alcyon (Paris)
- Lotharingiai Magyar Katolikus Misszió
- Lotharingiai Magyar-Francia Kör
- Lyon- Magyar Katolikus Misszió (Ste Foy-Les-Lyon)
- a Magyar Harcosok Bajtársi Közössége Forbachi Csoportja
- a Magyar Harcosok Bajtársi Közössége Franciaországi Főcsoportja
- a Magyar Harcosok Bajtársi Közössége Párizsi Főcsoportja
- a Magyar Kisebbség- és emberi Jogokat Védő Egyesület
- a Magyar Nyelv és Kultúra Barátainak Egyesülete
- Magyar Nők Klubja (Maisons Alfort)

⁶⁸ Forrás: MTI, www.mti.hu/magyarsag/rovat/39/?mti_magyarsag102_skod=1 .

- Magyar Szabadságharcos Világszövetség / Európa (Paris)
- Metz Környéki Magyar Lelkésztség
- Párizsi kölcsönösen Segélyező Magyar Egylet
- Párizsi Magyar Intézet Baráti Köre
- Párizsi Magyar Katolikus Misszió
- Párizsi Magyar Református Egyházközösség
- Strasbourgi Magyar Katolikus Misszió
- Szent Vince Szeretet Hölgyek Társasága (Paris)
- Vitézi Rend
- Észak-Franciaországi Francia-Magyar Kulturális és Folkór Egyesület
- Észak-Franciaországi Magyar Katolikus Misszió
- Észak-Franciaországi Magyarok és Barátaik Klubja (Halluin)